

GLASLO DELOVNEGA KOLEKTIVA »SATURNUS« LJUBLJANA - LETO VI - STEVILKA 1 - JANUAR 1964

Saturnus

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA »SATURNUS« LJUBLJANA - LETO VI - STEVILKA 1 - JANUAR 1964

Nagrajevanje mora vzpodbujati tudi strokovne delavce

Pregled dela, ki smo ga opravili v preteklem letu, kaže, da smo pri delitvi osebnih dohodkov dosegli ugodne rezultate. Na novo smo izdelali osnove za obračun, v katerih smo upoštevali povečanje predvsem pri neposrednih proizvajalcih. Tudi vodstvenim delavcem smo povečali osnove za nagrajevanje, vendar v manjši meri, kot ostalim. Osebnih dohodki vodstvenih delavcev so lani dosegli približno enako višino, kot v letih 1959 in 1960. Proizvodnja pa se je v tem času skoraj podvojila, kar pomeni, da ta razvoj ni bil sorazmeren.

Da so bili osebni dohodki strokovnjakov pred štirimi leti skoraj enaki lanskim, kljub dvakrat manjši proizvodnji, je pripisati posebnemu, takrat imenovanemu premijskemu pravilniku. Cilj tega pravilnika je bil čim bolj vzpodbujati strokovne delavce, da bi si še bolj prizadevali. Osebnih dohodki neposrednih proizvajalcev so bili in so še odvisni od opravljenega dela — npr. presežanje norme. Prav tako so bili dohodki strokovnih delavcev v neposredni odvisnosti od uspešnega dela oddelka, EE in celega podjetja. Kljub pomankljivostim je bil premijski pravilnik uspešno gonilo, ki je vzpodbujalo vodstvene delavce k boljšemu delu.

Pri ocenjevanju lanskega leta pa smo tudi ugotovili, da je pri članih kolektiva, od katerih je odvisna uspešnost dela, pripravljenost precej manjša, kakršna bi naj bila, če naj bi bilo naše delo še boljše. Ni nobenega dvoma, da boljše in več dela terja tudi večjo nagrado.

To so bile glavne ugotovitve zadnje seje TK ZKS, ki je stimulativnemu nagrajevanju posvetila precej pozornosti. Zaradi tega so prisotni sklenili, naj bi samoupravnim organom in drugim družbenopolitičnim organizacijam priporočili, da bi tudi oni pregledali to problematiko in ugotovili, kako strokovne delavce vzpodbujati za več in še boljše delo.

Peter Marn

Politični aktiv o aktualnih gospodarskih vprašanjih

V četrtek 23. januarja so se v sejni sobi zbrali vodje oddelkov, strokovnih služb in funkcionarji družbeno-političnih organizacij. Uvodno besedo je imel direktor, ki je prisotne seznanil z nekaterimi aktualnimi gospodarskimi in političnimi vprašanji, ki jih bomo morali urediti že v bližnji prihodnosti. Letošnji proizvodni plan smo si postavili v višini 8 milijard 200 milijonov. Pogoji za izpolnitev so vsaj, še sedaj, precej težki. Ugotovljeno je bilo, da bomo morali največ pozornosti posvetiti izboljšanju organizacije dela in pravočasnemu pogonu novih strojev, ki bi morali obratovati najkasneje do konca prvega polletja. Letos bomo nadaljevali z investicijsko izgradnjo v približno enakem obsegu kot prejšnje leto. Bodymecker v Zalogu, tekoči trak v OTP, dvobarvni tiskarski stroj in sušilna naprava v tiskarni, nadzidek tiskarne, lastna plinarina, gradbeno delo v Plastiki in še mnogo drugih sprememb, ki jih bomo videli letos in v začetku drugega leta. Po izjavi tovariša direktorja je tudi pričakovati, da bomo v prihodnosti verjetno dobili še eno ekonomsko enoto. Prav tako se stalno večja povpraševanje po naših elektrotermičnih aparatih in svetlobnih napravah. Če bi bile naše zmogljivosti še enkrat večje bi nekako zadostili potrebam industrije in široke potrošnje.

Hiter gospodarski razvoj pa, kot je bilo že velikokrat rečeno, zahteva od nas hitrejšo izvajanje nove in izpopolnjevanje že obstoječe proizvodnje. V nasprotju s potrebami pa ugotavljamo, da je produktivnost v EE razvoja in delavnic še vedno prenizka. Produktivnost v tej enoti je treba povečati — kako, je pa naloga same enote.

Pri delitvi osebnih dohodkov bomo letos naredili kvalitativne premike. Ugotovljeno je bilo, da bo v skladu s povečano proizvodnjo treba razmišljati o tem, da bi ukinili najnižji osnovi — 95 din in

103 din na uro. Ob tem pa bo dilo nam mora biti ugotovitev, da so razlike med umerja regulirati. Osnovno vo-

(Nadaljevanje na 6. str.)

Medsebojna odvisnost statuta in sistema samoupravljanja

Smo v času, ko v vseh delovnih kolektivih temeljito razpravljamo o statutih delovnih organizacij. Zato je prav, da temeljito razmislimo o tem, kako organizirati razpravo, da bo vključila slehernega proizvajalca in upravljalca.

Naš namen je, da bi razpravo organizirali sveti EE skupno s pododbori sindikalnih podružnic, ker smatramo, da sta ta dva organa poklicana, da dasta razpravi o statutu največjo pozornost. Sveti EE in pododbori naj zberejo ljudi, za katere mislijo, da naj bi sodelovali v razpravi, pritegnejo pa naj tudi vse take, ki na kakršen koli način želijo prispevati k temu, da bo naš statut postal regulator naših notranjih odnosov oziroma odnosov, ki si jih želimo v kolektivu SATURNUS.

Razmišljanje o tem, kako bo potekala razprava o statutu je bilo več. Mišljenja pa smo, da mora ta razprava seminar, kako pristopiti k posredovanju statuta naše delovne gospodarske organizacije.

Trenta - Saturnus poslovno in tehnično sodelovanje

V Bovcu obstaja podjetje »TRENTA«, proizvodno podjetje, v katerem je zaposlenih okoli 120 ljudi z vrednostjo proizvodnje okoli 150 milij. dinarjev. Dosedanji program te tovarne so razni štancani polizdelki, ki jih proizvaja za industrijska podjetja, oljni filtri za potrebe motorne industrije in razni izdelki za trgovino, kot so mišolovke, podganolovke in podobno. Temu podjetju je naša tovarna že pomagala na razne načine, predvsem po tehnični strani. V zadnjem času so predstavniki TRENTA izrazili željo, (Nadaljevanje na 4. str.)

Namensko varčevanje za gradnjo stanovanj

Razdelitev stanovanjskih enot, ki jih je podjetje Saturnus kupilo preko natečaja pri Skladu za zidanje stanovanj pri ObS Ljubljana, Moste-Polje je za nami. O razdelitvi, pravih na razdelitev, o novih stanovanjskih enotah smo člani kolektiva že seznanili v prejšnjih številkah našega tovarniškega glasila. Namen današnjega članka pa je, seznaniti zaposlene z novo obliko vključevanja in sodelovanja posameznih interesentov, ki jim bo omogočila, da bi prišli do stanovanja. Sklep o tej obliki je dala stanovanjska komisija CDS, ki ga je dne 26. 11. 1963 obravnaval in ga tudi načelno sprejel. Zakaj gre?

Stanovanje je eden osnovnih elementov osebnega standarda. Odgovornost za reševanje stanovanjskega vprašanja, kot je rečeno v raznih ekspozicijah naših vodilnih državnikov, nosi družba, ki s svojo konkretno politiko omogoča v največji meri vključevanje in soudeležbo državljanov kot neposrednih interesentov. Stanovanje je predmet osebne potrošnje in kot tako tudi predmet osebne lastnine, kot drugi predmeti potrošnje. Družba je sprejela nase skrb za gradnjo stanovanj s tem, da je že dalj časa ustanovljen

poseben sklad za gradnjo stanovanj, ki ga imenujemo Sklad za zidanje stanovanjskih hiš. Skladi poslujejo pri vseh občinah na območju mesta Ljubljane. Sredstva iz Sklada pa je mogoče uporabiti le ob določeni lastni udeležbi, ki je potrebna za nakup stanovanja. Ker v mnogih primerih državljanji nimajo dovolj sredstev za kritje lastne udeležbe, so pri skladih organizirali službo za namensko varčevanje za gradnjo stanovanj, v katero se lahko vključijo vsakdo, posameznik ali družbeno pravne osebe (podjetja, ustanove, družbe-

ne organizacije).

Služba namenskega varčevanja ima nalogo, da zbira (Nadaljevanje na 3. str.)

Preberi tudi ti!

Sistematski pregledi tudi v zobni ambulanti — 2, Namensko varčevanje za gradnjo stanovanj — 3, Disciplina pri naročanju, pogoj za uspešno nabavo — 4, Kvaliteta izdelkov povečuje dohodek — 5, Mrk v EE razvoja in delavnice — 6, Organi samoupravljanja sporočajo — 8, Za varčevanje skrbe čebelnice — 8, Vzgojno varstvena ustanova v Zeleni jami odprta — 9, Iz ljubljanske megle na kranjskogorsko sonce — 10,

Sistematski pregledi tudi v zobni ambulanti

Kdor več zna, več velja, pravi pregovor. Danes se ljudje v nobenem primeru ne moremo primerjati z vrstniki iz prvih let tega stoletja. Človek je spremenil način življenja in dela. Vzrok je večja kulturna raven, večje tehnično znanje, skratka več vemo kot nekoč. Vzporedno z ustvarjalnostjo naj bi šlo tudi znanje o nas samih. Človek je v spoznanjih o sebi zaostal. Zelo izstopa njegovo tehnično znanje. Govorimo o stoletju tehničnega napredka, o tehničnem blagostanju. Človekove roke ustvarjajo zavidanja vredno tehniko. Kaj pa smo danes storili, da bi se spoznali? Verjetno zelo malo, saj nas dnevne skrbi toliko zaposlijo, da pozabljamo nase. Skrb za sebe bo ravno tako bogato poplačana kot delovna skrb.

Kot je potrebna pri delu disciplina, tako sta potrebni disciplina in nega stroja, ki mu pravimo človek. Brez njega in njegove vitalnosti ne bi imeli tega, kar imamo. Človek in njegova skrb za zdravje sta pogoj vsega. Nekeč je naša tovarna imela le eno sobico, kjer so nestrokovnjaki nudili prvo pomoč pri nezgodah, te sobice se verjetno spomni še marsikateri starejši delavec in te živje priče lahko potrdijo, kako malo je bilo gospodarju za delavca.

Pa poglejte danes! Tovarna je dala ogromna sredstva za ustanovitev svoje ambulante, in v zadnjem času še za zobno ambulanto. Delovni človek danes lahko brez skrbi dela in ustvarja, saj ve, da so tu ljudje, ki mu bodo takoj priskočili na pomoč. Razen tega zdravstveni delavci v obratni ambulanti s stalnimi sistematskimi pregledi bedijo nad delavci, opozarjajo, vzgajajo in odkrivajo bolezni, prej kot jih ljudje občutijo. Ali ni bolje preprečiti, kar je manj boleče, kot pa zdraviti zastarele primere? Pri prvem je uspeh, pri dru-

gem je vprašanje. Danes je zdravje vir blagostanja.

V splošni ambulanti je že navada, da ljudje sami hodijo na sistematske preglede. Tu je obratna ambulanta opravila pionirsko delo. Danes pa je v splošni ambulanti še zobna ambulanta, ki bo kot obratna ambulanta tudi morala opravičiti svoj obstoj. Le malo se ozirimo nazaj na naše načrtno vodeno gospodarstvo in uspehe, ki smo jih dosegli in razumeli boste, da ne samo velik, tudi mali kolektiv teži za čim bolj načrtnim delom. Tako si tudi kolektiv zobne ambulante želi čimbolj načrtnega dela. Zobna ambulanta namerava sistematsko pregledati vse zaposlene v tovarni. Pregledi bodo ločili slabo od dobrega. Vse, ki bodo na pregledu označeni kot nujni primeri, bomo prve poklicali k zdravljenju, tako da ne bo mogel nihče uteči očesu zdravnika. Danes prihajajo bolniki k zobozdravniku po potrebi. Nekateri se zavedajo prednosti tovarniške zobne ambulante in to pridno koristijo. Mnogo je takih, ki so še zadržani do tovarniške zobne ambu-

lante, ali pa imajo že svojega zobozdravnika. Vendar ni daleč čas, ko bo sleherni delavec spoznal, da ima pravzaprav vse doma, v tovarni. Spoznal bo prednosti, ki mu jih nudi hiter poseg brez čakanja.

Človek je dokazal, da več zna in tako tudi več velja. Dolžnost kolektiva obratne in zobne ambulante pa bo poleg skrbi za zdravje še skrb za zdravstveno prosvetljenost delovnega človeka, saj oba delata z roko v roki vsak na svojem delovnem mestu. Vsakdo ima svojo družbeno dolžnost, pomagati drugim. Naj ne bo med umskim in fizičnim delavcem, ker oba prispevata svoj delež pri graditvi socializma v naši deželi za dobro nas in zanamcev, nobenih razlik.

Jože Žižmund

Krožni zgib

Pred kratkim je izšla nova zbirka knjig, ki jo je napisal ing. Srečko Bergant. KROŽNI ZGIB je enoletno delo, ki ga je avtor vložil v študij in analize o načinu in principih zbiranja konzervnih doz in drugih pločevinastih škatel. Knjiga je izšla v 1300 izvodih, tiskala pa jo je Blasnikova tiskarna v Ljubljani. Ponatis-kujemo uvod:

V preteklem, sorazmeroma kratkem obdobju, je jugoslovanska konzervna industrija precej napredovala. Nove tovarne za konzerviranje, najsodobnejša oprema obratov za proizvodnjo konzervnih škatel in konzerv ter številne praktične izkušnje so omogočile boljšo in rentabilnejšo proizvodnjo.

Modernizacija proizvodnje v konzervni industriji je bila vsekakor uspešna, vendar je bila deloma enostranska. Istočasno z modernizacijo obratov za proizvodnjo konzervnih škatel in konzerv, bi morali vzgajati tudi strokovne kadre, ki bi bili sposobni izkoristiti prednosti najsodobnejše opreme proizvodnih obratov.

Nasploh je mogoče ugotoviti, da je strokovnost delovne sile v konzervni industriji premajhna. Na modernih avtomatskih strojih se velikokrat zaposluje delovna sila s premajhnim strokovnim znanjem, ki prav zaradi pomanjkanja znanja dostikrat več škoduje kot koristi. Ti kadri se uče med redno proizvodnjo. Glavni vir znanja so napake, ki jih delajo. Škoda, ki se naredi pri takem učenju pa običajno ni majhna. Številne reklamacije, ki jih dobivajo proizvajalci embalaže in proizvajalci konzerv so posledica »učjenja na avtomatih.«

Vzroki za tako stanje so predvsem v neorganizirani vzgoji strokovnega kadra in v pomanjkanju osnovne strokovne literature. Zato je strokovno delo »KROŽNI ZGIB« v tem razvoju jugoslovanske konzervne industrije toliko pomembnejše.

Strokovno delo ing. Srečka Berganta predstavlja učni in delovni pripomoček ter izpolnjuje še eno od vrzeli v strokovni literaturi o izdelovanju konzervnih škatel in konzerv.

Ali bo šlo v obratni menzi na bolje

UPRAVNI ODBOR DELAVSKO USLUŽBENSKE RESTAVRACIJE SE JE PRED NE-DAVNIM SESTAL Z NAMENOM, DA BI RAZPRAVLJAL O PREDAJI POSLOV MED BIV-SIM IN NOVIM UPRAVNIKOM MENZE. PRIMO-PREDAJNI ZAPISNIK NI BIL SPRE-JET, KER SO BILA DELJENA MNENJA O ODGOVORNOSTI POSAMEZNEGA UPRAV-NIKA; ZARADI TEGA JE BILO DOLOČENO, NAJ SE ZAPISNIK POPRAVI IN TOCNO OPREDELI, KDO JE ZA KAJ ODGOVOREN.

Člani upravnega odbora menze so se po daljši razpravi zedinili in prišli do zaključka, da ni dovolj, da hrana, katero pripravljajo za vse zaposlene, količinsko odgovarja pač pa, da je treba preiti na sestavo jedilnika, pri kateri bo sodelovala tudi obratna ambulanta, ki bo z nasveti pripomogla k temu, da bodo jedila vsebovala dovolj maščob, beljakovin, hidratov in drugih sestavin, ki so našemu organizmu neobhodno potrebne.

Iz nadaljevanja razprav posameznih članov upravnega odbora menze je mogoče ugo-

goviti, da prostori obrata družbene prehrane ne odgovarjajo svojemu namenu, in da bi uprava podjetja morala začeti misliti tudi na gradnjo novih prostorov, v katerih se bo lahko pripravljala taka hrana, ki bo šla v slast slehernemu delavcu.

Želja vseh pa je, da bi se vsi zaposleni v kuhinji in menzi zavedali svojega poklica in bi prav zaradi tega pazili na red in čistočo pri delu, ker bodo s tem mnogo pripomogli, da bo vsakdo svoj obrok z užitkom pojedel.

Vera Bizjan

Joj kako boli

V DECEMBRU MESECU SO SE POŠKODOVALI:

PENE FRIDERIK, delavec v brusilnici galvane. Pri ravnanju brusilnega koluta z ročno pripravo v obliki noža, mu je nož spodrsnil. Porezal si je prste leve roke. Do poškodbe je prišlo zaradi pomanjkanja poklicnih izkušenj. Ponesrečenec se je šele pred kratkim zaposlil v našem podjetju.

BEZAK ANICA, delavka v spodnjem oddelku si je pri obrezovanju vijaka poškodovala kazalec in gornjo stran desne roke. Pri ročnem podajanju ji je roka zašla pod valje. Stroje za robljenje in obrezovanje, pri katerih ročno vlagamo polizdelke, bo potrebno preurediti, da v bodoče ne bo prišlo do kake hujše poškodbe.

PLATOVNJAK PETER si je pri premikanju 500 kg zaboja poškodoval zadnjo medno kost desne noge. Primitiven transport (težaška dela) je velikokrat vzrok poškodbam, ki se pripetijo v podjetju.

KREČ MAJDA, delavka v tiskarni, se je ponesrečila dne 12. decembra 1963. Pri prelaganju pločevine se je uredila na gornjo stran desne roke. Delavka ni uporabljala varnostnih rokavic. Komentar ni potreben.

HOČEVAR GABRIJELA je padla s kolesom na poti v službo in si poškodovala zapestje leve roke.

MARDZETKO FANI, delavka v štirioglatem oddelku. Pri popravilu spodnjih robov pri štirioglatih škatlah ji je roka obstala med orodjem. Stisnila si je prvi členek kazalca leve roke. Zaradi skrajne nepazljivosti in malomarnosti pri delu je prišlo do poškodbe in izgube delovnih dni, ki bremenijo vse člane ekonomske enote.

JURES SIDONJA, delavka v montaži OTP, je pri porezovanju matic na stružnici udarila po stružnem nožu in si poškodovala dlan leve roke. Delovno mesto ni bilo primer-

no pripravljeno, suport ni bil odmaknjen. Predelavci še vedno ne upoštevajo navodila za HTV. Na podoben način je že prišlo do poškodbe.

DAKIČ MIRKO, delavec v brusilnici galvane, je izgubil ključ garderobne omarice, ki jo je poskusil nasilno odpreti. Pri tem si je porezal prste leve roke. Komentar ni potreben, delavec je predan disciplinskemu sodišču podjetja.

VEHOVEC FRANC iz obrata Zalog — konzervni oddelek, je popravljaj stroj. Sodelavka je stroj brez njegove vednosti sprožila. Ponesrečenec si je poškodoval kazalec leve roke.

Neznanje osnovnih HTV predpisov je večkrat lahko vzrok tudi hujšim poškodbam.

Zaradi poškodb je bilo v mesecu decembru izgubljenih 81 delovnih dni.

Ponesrečencem želimo čim hitrejšega okrevanja.

INDUSTRIJA PARFUMERIJSKIH, KOZMETIČNIH IN KEMIČNO TEHNIČNIH IZDELKOV

VEDROG

LJUBLJANA

Nudimo naše priznane proizvode:

GIBBS zobno kremo s kalcijem

VODICO A in B za pred in po britju

KREME Tokalon-Placenta + vitamin, Aseptin

USTNA ČRTALA »Beli-Ami«

Kupujte po industrijskih cenah v trgovini

VEDROGA v Nazorjevi ulici 7

Namensko varčevanje za gradnjo stanovanj

DEDEK MRAZ MED NASIMI OTROCI

Ljubljanska opera 30. decembra 1963. V dvorano prihajajo člani kolektiva, z njimi so njihovi otroci. V naročju mlade mamice sedi leto stara deklica. Kaže, da ji je tu kar všeč. Pa počakajmo na predstavo. O, tudi med njo se je kar pridno obnašala, le s fantičkom na desni sta imela nekaj prijateljskih stikov.

Po predstavi je naše najmlajše in tudi deklico, obiskal Dedek Mraz, ki jih je obdaril z lepimi in praktičnimi darili.

(Nadaljevanje s 1. str.)
podatke o stanovanjskih interesentih in z njimi sklepa tudi pogodbe namenskega varčevanja. S tem načinom je edino možno ugoditi željam in potrebam interesenta — varčevalca. Varčevalna doba je določena na tri leta oziroma se določa po finančni zmogljivosti varčevalca — interesenta.

Takoj nas zanima, kako izgleda pri takem načinu gradnje stanovanja finančna obremenitev. Ta je deljena tako:

20 % vrednosti investicije naj bi vplačal koristnik stanovanja sam iz lastnih sredstev, ki jih že ima, ali jih je z varčevanjem ustvaril pri Skladu za namensko varčevanje.

30 % vrednosti investicije (stanovanja) naj bi vplačal delodajalec, pri katerem je interesent zaposlen. To posojilo lahko delodajalec nudi po 3. členu Zakona o financiranju gradnje stanovanj iz zato določenih sredstev iz sklada skupne porabe. To posojilo lahko zainteresirani član kolektiva dobi le, če je sklenil s Skladom pogodbo za namensko varčevanje, ali če sredstva lastne udeležbe že ima in mu Sklad za zidanje stanovanjskih hiš preko natečaja preskrbi zeleno stanovanjsko enoto.

50 % vrednosti investicije (stanovanja) pa prispeva Sklad za zidanje stanovanj-

skih hiš kot dolgoročno posojilo.

Iz navedenega sledi, da mora interesent poskrbeti za 50 % vrednosti stanovanja, ostalih 50 % pa krije sklad.

Stopnja udeležbe med članom delovnega kolektiva in delodajalcem — podjetjem je pravzaprav stvar podjetja. V našem podjetju je bil sprejet sklep, da bo podjetje to razmerje reguliralo tudi z večjo udeležbo kot 30 %. Tu bo odigralo določeno vlogo število zainteresiranih, njihova lastna finančna udeležba — gmotno stanje in končno tudi, koliko je podjetju član potreben. Predvsem bo odigralo veliko vlogo število zainteresiranih to pa iz razloga, ker bodo to narekovala sredstva, ki jih bo podjetje namenilo za ta posojila. V letu 1964 je predvidenih v ta namen okrog 25 milijonov upoštevajoč tudi obveznosti, ki jih že ima podjetje v tem pogledu.

V našem podjetju bomo s Skladom za zidanje stanovanj pri občini sklenili dolgoročno pogodbo, da bi si podjetje s tem zagotovilo v vsakem letu določeno število stanovanjskih enot. Na ta način si zagotovimo avtomatično udeležbo na natečajih in bodo posamezni interesenti tako na natečajih odpadli kot posamezniki. Naloga stanovanjske komisije pri tem pa bo, da bo odločala o vrstnem redu članov, ki se bodo vključevali v ta način gradnje stanovanja. Istočasno pa bo stanovanjska komisija odigrala vlogo Sklada za namen varčevanja, kajti vsakdo, ki se bo odločil namensko varčevati, bo svoj delež prispeval v določenem roku. Doba varčevanja in določbe obrestovanja trenutno še niso izdelane in bo stanovanjska komisija ta predlog šele dala v razpravo CDS podjetja.

Vračanje posojila, to je 50 % Skladu za zidanje stanovanjskih hiš in delež podjetja je posojilo-jemalec dolžan vrniti Skladu in podjetju v 30 letih z 2 % obrestno mero. Vračati začne ob vselitvi v stanovanje, katerega lastnik postane.

Zaradi lažjega razumevanja delitve finančne bremenitve naj služi kratek primer:

Drago Novak

Odločimo se za dvosobno stanovanje, katerega vrednost znaša predvidoma 4,500 tisoč dinarjev.

Vrednost 2 sobnega stanovanja — 4,500.000 din

a) 20 % lastna udeležba — 900.000 din

b) 30 % delež podjetja 1,350.000 din

c) 50 % prispevek Sklada za zid. stan. hiš 2,250.000 din

100 % vrednost stanovanja 4,500.000 din.

Odplačevanje za dobo 30 let od b) in c) to je 3,600.000 din z 2 % obrestno mero znaša 30 let = 360 mesecev. Za obresti se vsled obrestno obrestnega računa vzame le 1 % kar znaša — 360.000 din

Skupaj — 3,960.000 din

$3,960.000 : 360 = 11.000$

Torej mesečni obrok odplačevanja je 11.000 din.

Isti primer, vendar z večjim deležem podjetja pa kaže tak izračun:

a) 10 % lastna udeležba 450.000 din

b) 40 % delež podjetja 1,800.000 din

c) 50 % delež Sklada za zid. stan. hiš — 2,250.000 din

100 % vrednost stanovanja — 4,500.000 din

Odplačevanje za dobo 30 let od b) in c) to je 4,050.000 z 2 % obrestno mero znaša 30 let = 360 mesecev, za obresti se vsled obrestno obrestnega računa vzame le 1 % kar znaša — 405.000 din

Skupno torej znaša posojilo 4,455.000 : 360 = 12.375

Torej mesečni obrok odplačevanja je 12.375 din.

Primeri jasno kažeta, da igra lastna udeležba pri obveznostih odplačevanja precejšnjo vlogo. Pripominjam, da je izračun približen, vendar lahko služi kot orientacija. Upam, da mi je uspelo nakazati glavne smerice bodoče stanovanjske politike v našem podjetju, ki stremi za tem, da bi z določenimi sredstvi lahko zagotovili na opisani način čim več stanovanj našim članom kolektiva.

Sklep o dodeljevanju posojila graditeljem hiš v lastni režiji, ki so doslej prejeli lahko posojilo do višine 600 tisoč dinarjev, ostane še naprej v veljavi, vendar lahko zanj prosijo le oni, ki grade novo hišo. Po navodilih banke je dodeljevanje posojila v bodoče ustavljeno vsem, ki hočejo hiše obnavljati, razširjevati ali izvajati druga podobna dela.

Ob zaključku prosimo vse zainteresirane, ki bi pristopili ali se zanimali za podrobnejšo razlago, naj se prijavijo stanovanjski komisiji do 15. februarja 1964. Ta bo nato sklicala informativni sestanek in morebitne nejasnosti zainteresiranim natančneje obrazložila.

Jure Vabšek

Mišje kraljestvo ali človeška nerednost

Miškolin iz strojne orodne je povabil Miško iz ročne orodne na obisk. Domenila sta se za ob 8. uri zvečer, ker gredo takrat najresnejši delavci povečini domov.

Miškolin jo je pričakoval na vratih, nato jo je malo pospremil. Naenkrat obstane presenečena in reče: »Miškolin, tebi se ni bati za življenje, ker imaš vse železje tako strateško postavljeno, da se lahko povsod skriješ. Veš, gori pri nas pa vsak dan tako pospravijo, da mine cela ura, predno pridem čez delavnico in v tem času me lahko stokrat doleti smrt!« Miškolin je bil že v zadregi, kako bi začel pogovor, sedaj pa ji je bil hvaležen, da mu je dala povod za tako neizčrpano snov in začel ji je razkazovati svoje carstvo: »Vidiš draga, tu gre pot v brusilnico, in to razmetano železje leži že mesec in pol tukaj. Drugič se bova šla skrivalnice. Ko bova trudna, bova počivala na umazanih cunjah, ki ležijo pri vrtnem stroju. Samo paziti boš morala na svoje nožice, da si jih ne porežeš. Veš, tu ni

nikoli dobro pometeno, samo zjutraj naš delavec malo zavrti metlo, potem ga ni do ene, ob dveh gre pa domov. Draga Miška, weekend bova preživljala na oknih in poležavala v mehkem prahu, ki zdravju tako dobro de. Zelo sem ponosen na strojno orodno. Za razne izletniške točke je tudi preskrbljeno. Vidiš tiste stare konzerve in škatle, ki so po oknih in kotih? Z njih je lep razgled. Zelo lep kotiček je tudi pri brusilnem stroju, naravnost romantičen. Vse se le sketa od koprunda in smirkovega prahu. Res, kajne, kaj vse naredi narava v enem letu.« Miškolin jo vodi po delavnici, se stiska k njej in ji dvori. Ne pozabi pa ji še naprej razkazovati delavni-

ce. »Vidiš, to je mojstrova pisarna. Na mizi ima pod polivinilom arhiv starih risb in papirjev.« Razgledujeta se še in ona vpraša: »Miškolin, ali ni to tem ljudem v napoto in nevarno za njihove noge?« Hodita in tekata in Miška bi šla rada na stranišče. Miškolin ji odsvetuje, rekoč: »Miška, samo tja ne. Veš, po zidu so čudni znaki in tla niso najbolj čista. Lahko ti tudi spodrsne, ko je toliko pljunkov po tleh. Snažilke verjetno še niso videle tega prostora od znotraj.« Miška je potrpehla, se prisrčno poslovala, rekoč: »Kmalu na svidenje!« in odhitela je nadstropje višje, mudilo se ji je.

CHEMICAL SERVICE

di Ing. Skapin D. B.

MILANO — VIA CARD. CAGLIERO, 11

tel: 679307-6881725

telegrami: CHEMSECO — MILANO

DOBAVLJA

KEMIČNE PROIZVODE

za industrijo, rudarstvo in poljedelstvo

STROJE IN NAPRAVE

za kemično in embalažno industrijo

SUROVINE

ze embalažno industrijo (tesnilni material, belo pločevino, alu pločevino, tiskarske barve in lake itd.)

Disciplina pri naročanju - pogoj za uspešne nabave

S stalnim naraščanjem proizvodnje in širjenjem obratov rastejo tudi potrebe po najrazličnejših pomožnih surovinah, orodjih in delih strojev. Da bi proizvodnja nemoteno tekla, bo v bodoče nujno posvetiti pravočasni in smotrni nabavi omenjenih materialov več pozornosti.

Trenta - Saturnus

(Nadaljevanje s 1. str.)
da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja tudi na komercialnem področju. O tem sodelovanju je bilo ob koncu preteklega leta med njihovimi in našimi predstavniki dosti razgovorov in razmišljanj, na kakšen način bi se dalo to sodelovanje izvesti v praksi. Predlagano je bilo, da bi naj prevzele v svoje roke naša nabavna, prodajna in izvozna služba nabavo osnovnih surovin ter prodajo njihovih proizvodov na domačem in inozemskem trgu. Istočasno je bilo sklenjeno, da bo pričela TRENTA izdelovati za SATURNUS vse vrste pokroščkov z navoji, ki jih potrebujemo za zapiranje kant. Ker se je naše podjetje odločilo, da v bodoče ne bo več izdelovalo kolesarskih zgoščevalk, ji je odstopilo proizvodnjo tega izdelka. V ta namen smo predali in prodali vsa potrebna orodja, surovine in polizdel-

ke. 20. dec. 1963 je bila sklenjena pogodba na podlagi predhodnega pristanka samoupravnih organov obeh podjetij. Delo, ki ga bodo opravljali uslužbenci komercialnega sektorja našega podjetja, bo plačala TRENTA na ta način, da bo plačevala enega našega uslužbenca in odgovarjajoči del osebnega dohodka za potnika. Morebitne posebne usluge izven komercialnega poslovanja pa bo plačevala v okviru vsakokratnega dogovora.

Upamo, da bomo na tak način podjetju, ki je zelo oddaljeno od industrijskih središč, pomagali do boljših zvez s potrošnimi centri doma in na inozemskih tržiščih in s tem omogočili hitrejšo rast proizvodnje, večje dohodke tamkajšnjih prebivalcev, ki jim je to podjetje eden izmed redkih virov zaslužka.

Miloš Čopič

Ze majhen del stroja, ki se nenadoma zlomi, lahko ustavi velik stroj za dalj časa in s tem zmanjša proizvodnjo. Tudi manj pomembna surovina, ki je včasih zmanjka v podjetju in istočasno še na tržišču, je lahko resna ovira za nemoteno proizvodnjo. V obratih imamo vsako leto več

Mladina, kje smo?

20. januarja je bilo objavljeno po zvočniku, tudi vabilo na oglasni deski je opozarjalo, da bo masovni mladinski sestanek, spodnjega, štirioglatega, okroglega oddelka in tiskarne.

Toda prostor, kjer bi moral biti sestanek, je ostal prazen, razen dveh mladink, ker se kljub glasnemu in jasnemu pozivu naš mladinski aktiv ni odzval.

Mladinke in mladinci, kaj je temu krivo? Ali ni bil naš masovni sestanek zato napovedan, da bi razpravljali o dvigu produktivnosti, kar bi gotovo moralo najbolj zanimati prav nas mlade, pa

uvoženih strojev in naprav, katere sestavljajo razni deli, ki imajo kratko življenjsko dobo. Če specialni ležaj, pogonski jermen ali drug del nenadoma odpove in nimamo rezervnih delov, na domačem tržišču pa takega dela ni mogoče dobiti, je zastoj neizogiben. Zato moramo že pri naročilu strojev in naprav naročiti tudi rezervne dele, ki so občutljivi in se kmalu izrabijo.

Potrebe pomožnih surovin bo potrebne v bodoče planirati, da ne bi bilo prevelikega pomanjkanja ali prevelikih zalog. Vsak dan je več naročil blaga z oznako takoj, nujno, ali zelo nujno. V redkih primerih je to upravičeno, dostikrat je dokaz prepozna naročila. Potem slede opozorila in razburjanja, kamoti redno in zbrano delo čemur bi se lahko s pravočasnim naročilom blaga izognili. Taka maglica pri nabavi večja nabavne stroške.

Od nabavne službe veliko zahtevamo. Vendar, če ni blago pravočasno naročeno, tudi ne more biti pravočasno nabavljeno. Vsak dan večje težave imamo s prevozom. Za nabavo je prevozno sredstvo prav tako važno, kot je za obrat stroj. Imamo dva izrabljena avtomobila, ki sta veliko v popravilu. Podjetje ima za posebne namene avto kombi, katerega smo dali preko zime v tujo garažo in bomo zanj plačali poleg vseh dajatev še garažiranje, namesto da bi zaposlili novega šoferja in dali avto v promet, ko je toliko voženj. Zaradi težkega stanja moramo najemati vozilo od prevoznega podjetja in ga plačevati po 1.500 do 1.700 dinarjev na uro.

tudi o nas in naših problemih bi se morali pogovoriti, kajti vsak izmed nas bi gotovo kaj povedal in to iz oči v oči, kar je sigurno lepše in častnejše za vsakega člana naše organizacije.

Naša organizacija se mora zanimati za vsa dela v tovarni ter zasledovati vse dogodke, ki se dogajajo v kolektivu. Zavedati se je treba, da je ravno mladina tista, ki bo morala jutri zamenjati naše že utrujene voditelje in jim že sedaj priskočiti na pomoč, kar bo v bodoče koristilo le nam samim.

Zalostno in sramotno je, da okoli 200 članov našega mladinskega aktiva v podjetju onemogoči, da bi bil en sam sestanek v mesecu z večjo udeležbo in da bi se ravno na takem sestanku res pogovorili o vseh problemih, ki se tičejo organizacije dela, produktivnosti in naših lastnih težav, vse ostalo govorjenje za vogalom pa bi opustili.

Lado Sluga

Polde Urajner

Delitev dela naj bo učinkovita

Industrija se je razvila iz obrti. Med obema načinoma proizvodnje je vrsta razlik. Ena od značilnih je drugačna delitev dela. V obrtniškem načinu je v glavnem vsak delavec moral znati vsa dela svoje stroke, zato je moral biti — in to je še — strokovno zelo usposobljen. Vodenje proizvodnje ni posebno komplicirano, ker ima vsak vodja sorazmerno manjše število podrejenih, ki so v večini strokovno samostojni. Papirja se za administracijo porabi sorazmerno zelo malo, saj vsak lahko obdrži glavne naloge in podatke v trajnem spominu.

Industrijski način pa te stvari bistveno menja. Z množico strojev, ki je v tovarni, lahko dela neizkušen ali priučen delavec. Ker stroji opravljajo razne operacije na istem izdelku, lahko istočasno zaradi boljšega izkoriščanja strojev — ali z manjšim časovnim razmahom dela na njih veliko število ljudi, vendar samo določene operacije. S tem se je seveda izvršila delitev dela v sami proizvodnji. Zaradi velikega števila strojev in ljudi, zaposlenih v proizvodnem procesu, ter velikega števila izdelkov, so se spremenile naloge neposrednih vodij proizvodnje. Spremenile so se tudi naloge vseh tistih, ki posredno opravljajo dela, da bi proizvodnja sploh lahko delala, da bi čim bolj nemoteno tekla in da bi bila čim večja ter obenem kakovostna in ekonomična.

Vsak zastoj ali čakanje v proizvodnji je zaradi neizkoriščenosti dragih in številnih strojev ter velikega števila ljudi zelo drag in zelo zmanjšuje ekonomičnost poslovanja. Ceneje je predhodno dobro in pravočasno opraviti vsa pripravljala dela, da bi proizvodnja nemoteno tekla. Ta pripravljala dela pa so v glavnem taka, ki odgovarjajo na naslednja vprašanja:

- Kaj delati — vrsto izdelkov je treba določiti
- Koliko — določiti količino
- Iz česa — določiti material za izdelavo
- S čim — določiti stroje in orodja, ki se bodo uporabljala za proizvodnjo
- Kdo — določiti osebe, ki bodo delale in jih razporediti po strojih
- Kdaj — določiti roke začetka in konca proizvodnje posameznih izdelkov
- Za koga — določiti, komu naj se izdelki pošljejo itd.

Ta dela pa zajemajo vrsto konkretnih poslov: izdelavo konstrukcijskih načrtov izdelkov in potrebnih orodij za izdelavo, s čimer je že vnaprej določen tehnološki postopek, dogovarjanje s kupci, nabavo potrebnega izdelavnega materiala in raznih pomožnih sredstev, vzdrževanje in popravila strojev ter orodij in morebitno izdelavo novih, razporeditev oseb z ozirom na roke dobave in vrste izdelkov, skladiščenje in odprema izdelkov itd. Končno pa je za vsa navedena dela treba izračunati stroške, da bi vedeli za ekonomičnost poslovanja in da bi mogli vsakemu udeležencu tudi izračunati ter izplačati njegov delež osebnih dohodkov.

Vseh del pa ne more izvršiti ena sama oseba, npr. vo-

dja proizvodnega oddelka. Potrebni so drugi ljudje; zopet bistvena delitev dela na proizvodnjo samo in na pripravo proizvodnje (v širšem smislu) ter na obračun.

Pri tem pa vedno bolj raste pomen vsestransko sposobne priprave.

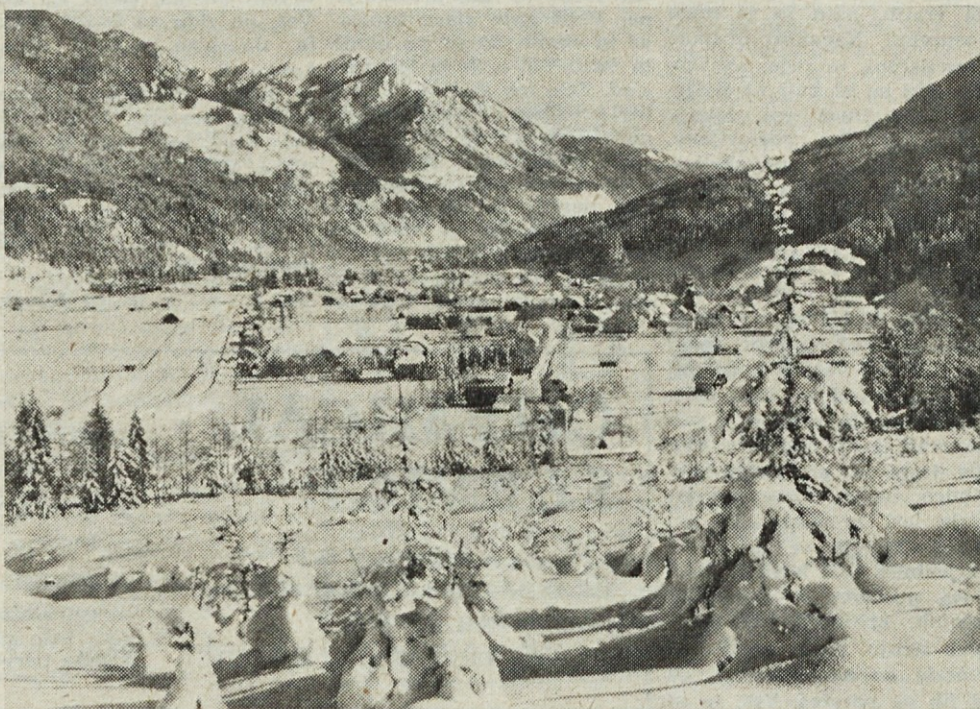
BOGOMIR ČRNE

GOSTJE IZ KRANJSKE GORE PIŠEJO:

Imamo se čudovito. Hrana je več kot ODLIČNA! Bili smo presenečeni, ker nismo pričakovali, da bo vse tako sijajno urejeno.

Pozdrav

Heda KOPSE

Kaj res mnoge izdelke delamo v izgubo?

V minulem obdobju je bila že cela vrsta bolj ali manj ostrih razprav, upravičenih ali neupravičenih ugotavljanj in končno podtikanj, češ da kalkulacije naših izdelkov niso realne, ter da zaradi kalkulacij ni takšnega presežka, kot bi si ga vsakdo izmed nas želel. Ta slednja misel se končno pravzaprav vsakomur sama od sebe vsiljuje v glavo po preprosti logiki: Če smo pred štirimi in še več leti delili letno po 100 in več procentov presežka, bi bilo zdaj, ko je vrednost proizvodnje iz leta v leto približno za 25 % narasla, vsekakor pričakovati, da se bo vzporedno s porastom proizvodnje, dvignil tudi procent presežka ali dobička, kot temu pravimo. Vendar pa vsakdo izmed nas občuti na lastni koži, da temu v resnici ni tako. Ker že vrsto let delam prav na tem področju, čutim nekakšno dolžnost, da kot neposredno prizadeti podam svoje mnenje na podlagi zapažanj in izkušenj pri izdelavi kalkulacij.

Kaj je pravzaprav kalkulacija?

Beseda predkalkulacija nekega določenega izdelka pomeni predračun stroškov, ki so predvideni pri izdelavi tega izdelka, pokalkulacija pa obračun dejanskih stroškov izdelave. Ti predvideni ali dejanski stroški se imenujejo **lastna cena izdelka**, do katere pridemo z upoštevanjem vseh momentov, ki so soudeleženi pri izdelavi — bodisi neposredno ali posredno. Ti momenti so naslednji:

1. MATERIALNI STROŠKI. Sem spada ves izdelavni material: pločevina, palice, cevi, barve, laki, cin, tekoča guma, kakor tudi nabavljivi polizdelki: zakovice, vijaki, matice, tesnila in drugo. Materialni stroški so tudi nabave najrazličnejših materialov, ki niso neposredno na ali v izdelku samem, nastopajo pa kot spremljevalec pri sami izdelavi.

2. OSEBNI DOHODEK. Bruto dohodek vseh neposredno sodelujočih ljudi od surove plošče pločevine pa do končnega, pregledanega in embalaranega izdelka. Materialni stroški in osebni dohodek predstavljata tako imenovane **PROIZVODNE** stroške, katerim prištevamo še

3. REŽIJSKE STROŠKE. Ti stroški so: amortizacija, obresti od osnovnih sredstev, režija samih obratov ter režija uprave. V režijskih stroških nastopa še porabljena pogonska energija — plin, elektrika, kurjava, voda, dalje vsi stranski obrati, brez katerih je redno obratovanje tovarne nemogoče. Poleg tega so tu določene datjave, ki jih ima tovarna kot celota. Režija se izraža v procentih in tako tudi dodaja proizvodnim stroškom.

Kalkulacija - trgovina

Lastna cena izdelka, določena na zgoraj opisani način, služi kot osnova za določitev prodajne cene, s katero potem prodajni oddelek dela na tržišču. Torej je razlika med lastno in prodajno ceno izdelka dobiček, s katerim se določeni izdelek proizvaja. Razumljivo je torej, da je pravilna in čimbolj točna kalkulacija vsekakor eden najpomembnejših pogojev za

uspešno uveljavitev izdelkov na tržišču, za zadostno količino naročil, za uspešno poslovanje prodajne službe — z eno besedo za uspešno obratovanje podjetja. Kalkulacija je torej tisti dokument, ki pokaže, koliko nas nek izdelek, neko delo ali usluga stane in po kakšni minimalni ceni naj ga naročniku zaračunamo, da ne bomo delali zastonj, ali morda celo v lastno škodo. Marsikak obrtnik vam bo za storjeno uslugo že kar v mislih na pamet izračunal, koliko je material, koliko delo, koliko ostali stroški in dobiček, pa vam bo tik-tak zasolil tak račun, da boste debelo gledali! Prav tako bo lahko natanko izračunal, koliko bo plačal davka in tako planiral — kdaj bo lahko kupil sebi avtomobil ali ženi krznen plašč

Rentabilnost proizvodnje skozi prizmo kalkulacij

Če je kalkulacija za obrtnika bistvenega pomena, potem velja to še bolj za tovarno, ki ima poleg odgovornosti pred lastnim kolektivom še odgovornost pred celotno družbo. Zato, pa se je prav v zadnjih nekaj letih ravno temu v naši tovarni posvetilo zelo zelo malo pozornosti.

Spričo zelo široke izbire naših izdelkov ter stalnega naraščanja in osvajanja novih, spričo čestih sprememb tehnoloških postopkov, vključevanja nekaterih novih strojev v proizvodnjo, spričo periodičnih sprememb osebnih dohodkov, je celo laiku jasno, da ena oseba absolutno ne more biti na tekočem z prav vsemi spremembami tudi v kalkulacijah. V zadnjih dveh letih so režijski stroški tovarne tako narasli, da stojimo danes pred vprašanjem, ali je proizvodnja določenega števila naših izdelkov sploh še rentabilna. Faktor režije, ki naj nastopa v novih kalkulacijah je tako visok, da pri mnogih izdelkih zlasti takih, ki imajo večje število operacij, vrednost režijskih stroškov preseže celotne proizvodne stroške. Dejstvo je, da večino že davno amortiziranih strojev še

vedno uporabljamo za izdelovanje pločev embalaže, iz česar sledi, da produktivnost v tej smeri ne more naraščati vzporedno z dvigom osebnih dohodkov in s porastom režijskih stroškov. Zviševanje osebnih dohodkov članov kolektiva naj bi bilo po mojem mnenju posledica povečane proizvodnje na račun bodisi

večje storilnosti, bodisi izboljšanja tehnoloških postopkov in vključevanje novih strojev z večjimi zmogljivostmi. Vem, da je marsikatera opravljena delovna ura v proizvodnji plačana po času, da je kljub pomanjkanju strokovnega kadra že tako precej visok odstotek članov kolektiva, ki niso neposredno v proizvodnji.

Ne nameravam čemur koli oporekati, vendar menim, da je bila naša širokogrudnost ob novem letu le nekolikanj prevelika. Razumem in povsem odobravam letoletno darilo članom kolektiva v obliki kasete napolnjene s pudingi, rižoto, kavo, napolitankami, juhico in še nekaterih izdelkov Kolinske, kar (Nadaljevanje na 8. str.)

Kvalitetni izdelki povečujejo dohodke

Pri obračunu poslovnega leta je prav, da pregledamo vse, kar je vplivalo na zmanjšanje vrednosti našega dela. Med faktorji, ki vplivajo na uspeh podjetja je kvaliteta izdelkov na prvem mestu. Po delitvi kontrolne službe v OTK embalaže in OTK tehničnih predmetov je ostalo v kontrolni službi oddelka tehničnih predmetov 19 ljudi: Zaradi večjega plana pa je bilo tudi več izdelkov, ki jih je morala kontrola pregledati. Tako je opravičljivo povečanje števila zaposlenih v kontroli na 28 ljudi, ki so bili razdeljeni po raznih oddelkih.

Vhodna kontrola je delovala po istem sistemu kot pretekla leta t.j. z vzorčenjem je prevzemala izdelke, ki niso pokazali posebnih napak, za vse ostale pa je morala opraviti 100 % pregled. Nabavna služba namreč še ni uvedla pri sklepanju pogodb obvezne klavzule za sprejem izdelkov s pomočjo vzorčenja. To nalogo je vhodna kontrola opravljala po svojih najboljših močeh in je bilo sprejetih le malo surovin ali polizdelkov, ki bi povzročali v proizvodnji večje težave. Za izboljšanje svojega dela potrebuje vhodna kontrola še vrsto kalibrov, različnih meril kakor tudi nov Erichsenov aparat ter tiralni stroj za preizkušanje pločevine, namenjene za globoki vlek.

Velike težave povzročajo vhodni kontroli tudi neprestano menjavanje dobaviteljev, ker je treba neprestano obdelovati napake posameznih, kar povzroča vsaj za nekaj časa slabšo kvaliteto dobav. Vhodna kontrola je bila zadolžena tudi za šifriranje vseh vrst materiala in to ne samo v tovarni, temveč tudi v skladiščih v Polju in Zalogu. V letošnjem letu je vhodna kontrola uresničila 136 reklamacij, med katerimi je na prvem mestu »Plamen« Kropa, ki ima kar 39 reklamacij privijal in vijajne robe, dalje je bilo 15 reklamacij s »Steklarno-Hrastnik«, 12 reklamacij z »Mariborsko livarno«, medtem ko smo ostalim dobaviteljem reklamirali njihove izdelke le po nekajkrat.

V oddelku stiskalnic ni bilo mogoče vpeljati vzorčnega prevzemanja polizdelkov, temveč je vpeljana le tekoča kontrola po strojih, ki se največkrat omejuje le na očno kontrolo. Boljše rezultate tekoče kontrole onemogoča pomanjkanje raznih meril, šablon in kalibrov, manjkajo pa tudi risbe posameznih faz dela.

Na kvaliteto izdelkov je vplivala pogosto neustrezna pločevina, pogosto pa je bilo tudi orodje tisto grlo, ki nam je onemogočalo nemoteno in kvalitetno delo. Zelo malo imamo orodij, pri katerih ne bi bilo potrebno vsaj brušenje, če ne že predelava ali celo zamenjava za ustreznejše orodje. Res pa je, da so bile tudi preslabo vzdrževane stiskalnice vzrok številnim okvaram orodij.

V oddelku površinske zaščite kontrolirata 2 kontrolorki končne izdelke v galvaniki in 1 kontrolorka v oddelku za brizgano barvanje. V galvaniki pa pregledujejo brušene izdelke še 4 kontrolorke, ki so sicer podrejene neposredno oddelkovodji galvanike. Pregledovanje naperjenih parabol pa vršita 2 delavki tega oddelka. V galvaniki pomaga vzdrževati kopeli kemični laboratorij, ki skrbi za pravilno dodajanje kemikalij.

V oddelku montaže se vrši celotna kontrola 100 %. Kontrolorke zavrtaajo slabo montirane izdelke, izdelke z lepotnimi napakami pa uvrščajo v IIa vrsto. Tu se zbirajo in dokončno izločajo vse napake, čeprav bi bilo pravilno, da bi do montaže prišli samo dobri polizdelki.

Zbir vseh zapiskov posameznih kontrolork se redno obračunava, ter je najmanjša vrednost slabe proizvodnje znašala v mesecu marcu 878.189 dinarjev ali 0,79 %, največja pa v mesecu avgustu 2.570.111 dinarjev ali 2,49 %. Skupna vrednost slabe proizvodnje z reklamacijami vred znaša 20.294.969 dinarjev, kar predstavlja 1,41 % letne realizacije OTP. V prednji vsoti je upoštevana tudi vrednost reklamacij v višini 1.170.100 dinarjev, kar predstavlja 0,08 %. V vrednosti reklamacij so zajeta vsa servisna popravila vseh servisnih delavnic v višini 376.163 dinarjev, kakor tudi vsa popravila izvršena v podjetju, katerih vrednost znaša 793.937 dinarjev.

V tem letu je bila organizirana servisna mreža za popravila termoelektričnih aparatov, v kateri deluje 40 servisnih delavnic, vzpostavljena pa je bila tudi mreža za popravila svetilnih teles, v okviru CIS-a, kjer imamo 16 delavnic. Za uspešno servisno dejavnost so nam primanjkovali rezervni deli in pa ustrezna dokumentacija. Proti koncu leta se je stanje znatno popravilo, ker smo imeli na razpolago več rezervnih delov.

Danes je v oddelku tehnične kontrole zaposlenih 28 ljudi. Tudi odnosi med kontrolo in proizvodnjo so precej boljše, še večji pa bi bil lahko interes za takojšnje in temeljitejšje ukrepe pri odpravljanju pomanjkljivosti. Kvaliteta polizdelkov in končnih izdelkov se je sicer popravila, vendar še vedno premalo, da bi bila možnost reklamacij izključena. Funkcionalnost naših izdelkov je v glavnem dobra, saj se pretežna večina reklamacij nanaša na lepotne napake, ki pa funkcionalnosti ne zmanjšujejo. Posebno težavo pri reševanju reklamacij smo imeli pri obravnavanju reklamacij zaradi primanjkljaja, ki jih je bilo skoraj 50 % od vseh reklamacij.

Zaradi močnega povečanja plana bo letos treba vpeljati kontroliranje izdelkov s pomočjo vzorčenja, zlasti še ob dejstvu, da se tehnične norme vse bolj uveljavljajo in se s tem dviguje storilnost. Pri tako povečanem delu pa obstoja nevarnost, da bodo delavke skušale doseči kar najvišjo vrednost svojega dela, ne glede na kvaliteto. Ker imajo tehnične norme dovolj visoko osnovo za nagrajevanje bi bilo nujno sprejeti načelo kontroliranja s kontrolno točko in vpeljati osebno odgovornost za kvalitetno delo.

JANEZ HERZOG

Kontrola v OTP se mora hitreje razvijati

Cilj tega članka naj bi bil podrobnejše spoznati probleme kontrolnih oddelkov in osvetliti šibka mesta.

Prišel bi z najbolj kritičnimi surovinami in polizdelki, z različnimi vijaki, odtiki iz Al ipd. So primeri, ko na stiskalnici za vlečenje pločevine nastajajo razna trganja ali nagubanosti; takoj pripišemo krivdo materialu, vhodni kontroli ali pa skladišču. Izgovor, krivda je v materialu, je najbolj pogost in zelo izoliran pojem. Zato bi bil najboljši odgovor vsakemu, ki najde uteh v kakovosti materiala, da bi ga zaposlili v vhodni kontroli. Tako bi kmalu spoznali, da je izgo-

vor na material zelo prazen kljub vsem poskusom globinskega vlečenja na Erichsen aparatu — drugih priprav pa vhodna kontrola nima in izmere debeline. Po takem pričanju je edini izhod temeljita proučitev nastavitve orodja, pritiska in površinskega mazanja ter brezhlebnosti orodja. Ne moremo in zgrešeno bi bilo siliti italijansko, francosko, angleško, rusko in domačo pločevino v enake pogoje obdelave. Če imamo tako pestro izbiro, je nujno imeti tudi odgovarjajoče tehnološke postopke.

Omembe vredna je nujnost stalnega enakega določanja materiala za posamezne iz-

vhodno kontrolo, preostali deli, dober ali ne, pa takoj v galvano ali v montažo na tekoči trak. Posledica je za poznavalca takih razmer takoj jasna. Pri nabavljanju je čutiti preveč popustov, forsiranje prevzemanja z zavlačevanjem vračanja nekvalitetnega materiala — nesporejmitva je tudi domneva o 5% obveznem sprejemanju škar-ta.

Veliko je bilo že govora o pločevini, ne smemo pa mimo dejstva, da je v brusilnici »kamen spotike« ravno piocevina, oziroma material, naj si bo aluminij ali železo kakor tudi razni aluminijevi odtiki. Tudi v tem primeru ne moremo posplošiti in prisiliti enake norme za različne materiale s šablonsko tehnologijo na račun kvalitete izdelka. Tudi v stiskalnici je delo kontrole oteženo in težko. Vedeti moramo, da so naša orodja v večini zelo primitivna, kratkotrajna in zelo izrabljena, zato moramo pričakovati veliko napak pri večkratnih operacijah na istem izdelku. Če poznamo že velikost naše proizvodnje in to v kosih, je res težko vse to zanesljivo kontrolirati, posebno izdelke z več operacijami (do 12). Še večji problem so sestavni deli: kontakti, objemke, podložke, nosilci, pritrdilci itd., katerih število gre tudi v milijone. Težko je zahtevati od člove-

ka, da bo 8 ur stalno buljil v drobcene komade, jih zanesljivo odbiral ter izločal ostanke in izseke materiala. Kontrolno delo v tem oddelku pa je povsem neurejeno vsled razpostavljenih zabojev po celem prostoru. Ni izključeno, da se večkrat kak zaboj izdelkov nadalje predeluje ali montira neprekontroliran. Spričo nakazanih okoliščin kontrola v stiskalniskem oddelku bolj odgovarja oddelku za prebiranje. Razumljivo je, da bi z bolj prestudiranim orodjem zelo razbremenili kontrolno grupo, povečali natančnost kontrole in mnogo pridobili na času. Otrsteti se bo treba izgovarjanju »še to serijo do konca«, potem pa izboljšati orodje, napraviti novo in podobno. Ali pa, to je že skozi vsa leta tako, saj delamo enako že 7 let in podobno. Resneje bo potrebno prisluhniti raznim predlogom in se ne zadovoljevati z odgovori »to smo že predlagali, pa ne prodre«. Smatram, da ni bistveno »kdo predlaga«, temveč kaj predlaga in spoznati temelj kakega predloga.

Vse prej opisane pomanjkljivosti, slabosti in napake na izdelkih vred pridejo v montažni oddelek. Ker so vsi izdelki sestavljeni iz več desetih delov, izdelkov pa je preko 100, je nujno pred montažo osvežiti način montaže in primerjati izdelke z

načrtom, kar se pa žal ne dogaja in se dela več ali manj na zaupanje v lastno prakso. Nedvomno je pri taki količini izdelkov nemogoče vse v podrobnosti držati v glavi in napake so neizbežne.

Če bi bilo več zanimanja preddelavcev za spoznavanje poteka sestavljanja z ozirom na funkcionalno pravilnost in estetski izgled bi mnogo pripomogli h končni oceni kvalitete izdelka. Čim več je napak ob sestavljanju, tem več je tudi napak od strani končne kontrole. To bi bili nekako normalni pogoji kontrole v montažnem oddelku — žal pa se dogajajo tudi primeri, ko ni moč zahtevati popolnosti zaradi prevelikega forsiranja 3. izmene z istimi ljudmi. Dogajajo se primeri, ko se v drugi polovici meseca dela noč in dan po 16 ur dnevno (nočno delo) popolnoma razumljivo je, da kljub vsem pomanjkljivostim, katere se smatrajo kot normalen pojav v proizvodnem procesu, nastanejo vsled utrujenosti in izčrpanosti že večje napake, katere dela tudi končna kontrola iz istih vzrokov.

Tako nam število reklamacij stalno narašča, pri tem pa moramo upoštevati tudi mnogo večjo proizvodnjo kakor tudi vedno strožje zahteve odjemalcev.

Jože Zadnikar

Razprava je vendarle bila

Enaindvajset članov kolektiva je podpisalo obvestilo IO sindikata o seji, ki je bila posvečena razpravi statuta podjetja. Veliko je že bilo govora o statutu in prav zato je težko razumeti, da se je take razprave udeležilo le osem članov IO. Pri tem je možno samo dvojje: ali člani kolektiva preveč vedo o statutu in jih zato nič več ne zanima, ali pa so tako malo poučeni o njem, da si mislijo, da je razpravljanje o statutu trenutni modni krik družbeno političnih organizacij in ker so pač nasprotniki novatorstva, se za take razprave ne navdušujejo. Naj bo kakor že, razprava je vendarle bila. Obravnavali so posamezne člene predvsem pa tiste, ki zadevajo pravice in dolžnosti neposrednega upravljalca.

Pri obravnavi so posebno temeljito obdelali področja načel gospodarjenja, notranjo organizacijo podjetja, delovna in druga notranja razmerja ter pravice in dolžnosti samoupravnih organov. Iz razgovorov med posameznimi člani kolektiva lahko sklepamo, da je takih razprav še vedno premalo, saj še marsikdo ne ve, kaj zajema statut podjetja, ki je obenem interni zakon za vsakega člana kolektiva.
Vera Bizjan

Politični aktiv

(Nadaljevanje s 1. str.)
skim in fizičnim delom vedno manjše in da sedanja razdelitev v skupine že ne najde več pravega opravičila.

Zelo važno vprašanje, ki ga moramo s prej navedenim istočasno reševati, je nagrajevanje strokovnih vodstvenih delavcev, ki jih moramo vzbuditi k boljšemu in prizadevnejšemu delu. Tako delo zahteva od njih proizvodnjo, ki je vsak dan večja.

Vedno večja proizvodnja zahteva določene organizacijske prijeme in spremembe. Te smo v zadnjem času uspešno opravili, saj sta proizvodnja in proces in vrsta proizvodnje že ta razdeljena, da lahko govorimo že kar o treh tovarnah. Vzporedno z delitvijo in specializacijo proizvodnje smo malo decentralizirali samoupravljanje. EE smo dali že tako vlogo, v kateri lahko pride do izraza njihova samostojnost. Vodstvo EE in njihovi samoupravni organi niso uspeli v tej samostojnosti tudi samostojno zaživeti. To pa predvsem zaradi tega, ker še niso začeli samostojno reševati probleme, ki nastajajo. Ekonomska in samoupravna samostojnost pa zahtevata tudi samostojno delo.

delke. Nemaokrajno se dogaja, da delamo vse enostavno in komplicirane sestavne dele samo iz kvalitetne pločevine, ko pa zaloge porabimo, uporabljamo za vse izdelke samo slabo pločevino. Nerazumljivo je tudi, da manjše kose, ki bi jih lahko izdelovali iz odrezkov in izsekov raje režemo iz celih plošč, odpadke pa z največjim veseljem odpeljemo v skladišče odpadnega materiala.

Pločevino z njenimi kritičnimi lastnostmi je težko sprejemati. Nasprotno pa je mogoče zanesljiveje ugotoviti kakovost vijčnih materialov in drugih izdelkov, ki jih dobavljajo naši kooperanti. Toda ravno pri tej vrsti materiala je največ težav, ki so dopustne ali ne. Vhodna kontrola ima največ težav takrat, ko se menjajo dobavitelji ali pa nabavljamo istovrstne polizdelke pri različnih podjetjih. Če hočemo pri teh doseči izboljšanje izdelkov, je nujno vsaj nekaj prvih primerov, kateri so priznani za slabo izdelavo, zavrniti 100%. Le polno zavržanje je učinkovito sredstvo, kar pa v več primerih ni mogoče zaradi pomanjkanja zaloge, tako niso redki primeri, da gre material iz skladišča istočasno delno le v

Mrk v EE razvoja in delavnic

Pri sestavljanju plana proizvodnje in osvajanju novih izdelkov je nujno, da pomislimo na ekonomsko enoto razvoj in delavnice. Če nam ta EE daje vse tisto, kar hočemo, je to skoraj popoln uspeh za tovarno. Vendar smo imeli vsa leta nazaj težave in jih imamo tudi še sedaj, čeprav imamo nove prostore in večje zmogljivosti. Čeprav primanjkuje tehničnega in strokovnega kadra, bi morala ta EE vsaj 70% zadostiti potrebam, ki jih ima naša proizvodnja. Da pa ni tako, lahko potrdijo razprave CDS in UO in ostalih organov. Kje so zastoji?

Konstrukcija bi morala biti z osvajanjem in konstruiranjem vsaj dva meseca pred orodjarno. Orodja bi morala biti veliko bolj preštudirana in skonstruirana. Sedaj pa pride orodje v delo in pri montaži se šele učijo in ga poskušajo, kar zahteva veliko časa. Tako orodje stane veliko več, kot če bi ga naročili kje drugje. Risbe so velikokrat zelo površne in narisane s prav začetniškimi napakami. Torej veliko več študija in poglobitve v konstrukcijo orodja in njegovo funkcijo.

Ker tudi priprava materiala ne dela tako, kot bi morala, pride orodje z zamudo v strojno orodno delavnico. Ta je problem za sebe. Če bi planirana orodja prišla v delo vsaj do petega v mesecu, bi njihova proizvodnja tekla skoraj nemoteno, če ne bi bilo še nekaj drugega. Mislim, da je bil ta obrat postavljen izključno za izdelavo novih orodij, ki jih potrebuje naša proizvodnja. Vendar je danes strojna orodjarno bolj uslužnostna delavnica, saj se

v njej ugoti vsakemu predelavcu in še celo strankam izven našega podjetja, ker imajo baje dobre veze. Na splošno so ta dela bolj važna kot pa proizvodnja orodja. Kdo odloča o tem, je posebno vprašanje, ker vemo, da ni samo tu strojni park. Ker je v delavnici večina mladih »fejst« fantov, menim, da smo sposobni osvojiti žensko ki se ji pravi »dobra organizacija«. Zaključek naj bi bil sledeč: če bi bila orodja pravilno in dobro skonstruirana, ki bi se izdelovala hitro in nemoteno ter dobro, kar je zelo važno, ne bi posameznih delov orodij delali trikrat ali večkrat. Ne bi prihajale pritožbe iz ročne orodjarne, seveda če bi tudi oni delali točno in tako kot mora biti. Zaželeno je, da bi bila montaža orodij malo bolj pristana kot je.

Tudi naši vajenci II. in III. letnika bi lahko sprejeli v delo več enostavnih orodij, da ne bi jemali dragocenega časa VK orodjarjem, ki nam jih tako primanjkuje.

Izdelava orodij zahteva nametnost. Nujno bi bilo postaviti kontrolo, česar pa en sam človek, čeprav je VK, ne more dobro opraviti, saj ima opravka še s kontrolnim laboratorijem in še marsičem drugim.

Dosti problemov, veliko želja! Te misli, predlogi in mnenja se prepletajo, zato bi morala imeti EE vsaj enkrat mesečno proizvodne sestanke, na katerih bi sodelovali vsi člani. Bilo bi zelo umestno, če bi imeli komisijo, ki bi na kraju samem ugotovila, zakaj orodje ne dela, in ali je to napaka konstrukcije, ali kakega posameznika. Nato bi ukrepala, kot je v takih primerih potrebno.

Da proizvodnja v sezoni ne bi trpela, bi bilo še sedaj nujno misliti na kolektivni dopust v dveh skupinah. Sicer pa smo o tem na sejah že govorili.

Tako je delo naše EE, če ga gledamo skozi črna očala. Kdaj drugič jo bomo pogledali z druge strani.

Drago Novak

DAREX ITALIANA

Associated with Overseas Chemical D v.
WR Grace et Co.
Viale Restelli 3 — Milano
Stabilimento Malito di Napoli

Podjetje DAREX ITALIANA proizvaja kompletno serijo tesnilnih mas in pomožnih materialov, potrebnih za hermetično zapiranje konzervnih in drugih doz ter pokrovov za steklenice in kozarce.

Razen tega prodaja tudi stroje za uporabo svojih glav-
nih proizvodov. Proizvodni program obsega naslednje izdelke:

A — Tekoča guma za okrogle doze za konzerviranje prehrabnenih proizvodov, sadja, pijač in drugih podobnih industrijskih izdelkov.
B — Tesnilne mase za kron-
ske zamaške.

C — Tesnilne mase za steklene kozarce tipa Omnia, Alupo, Pano Cap z navojem za steklenice in za druge pokrove za zapiranje predmetov iz stekla.

D — Tesnilne mase, namenjene za tesnenje vzdolžnih zgibov kovinskih škatel.

E — Specialna tekoča guma za tesnenje vzdolžnih zgibov in ventilov, ki so na posodicah Aerosol.

F — Specialne tesnilne mase za sode in kovinske rezervoarje večjih dimenzij.

G — Soli za spajkanje doz na avtomatskih linijah.

H — Tekočine za spajkanje doz na avtomatskih linijah.

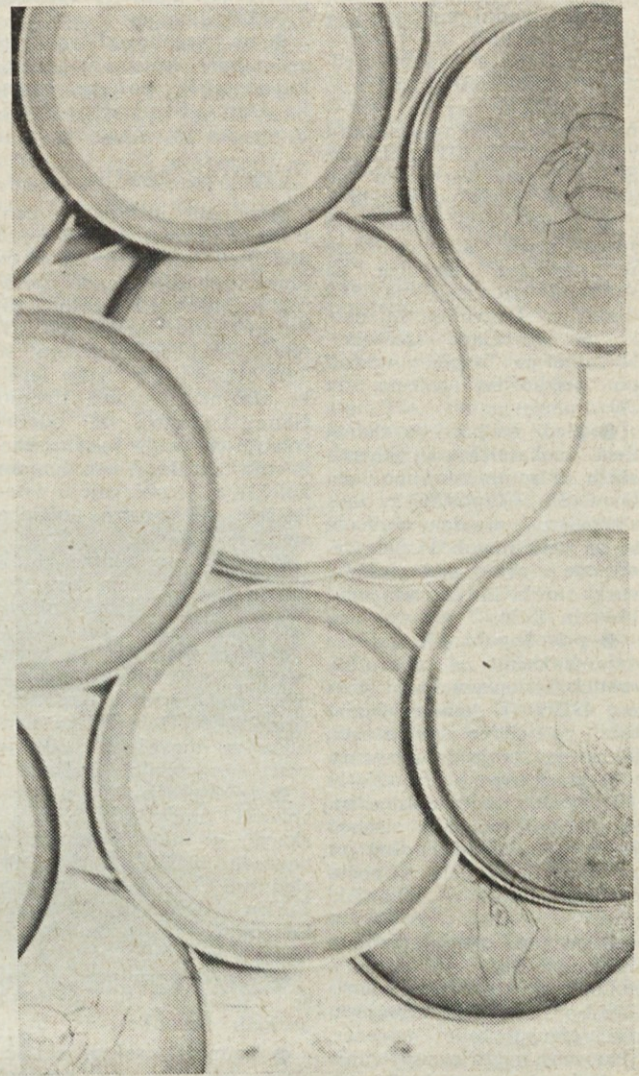
I — Mastilna sredstva za štancanje lakiranih in nelakiranih kovinskih posod.

J — Side Seam Cement tipa SSC — visoko obstojno lepilo in tesnilo, primerno za uporabo pri avtomatizirani proizvodnji kovinskih posod.

K — Nad 20 različnih modelov avtomatskih gumirnih strojev, večjih in manjših zmogljivosti za nanašanje lastnih tesnilnih sredstev.

L — Skupina petih inženirjev, treh tehnikov in laborantov nudi nad 300 strankam Sredozemlja in Bližnjega vzhoda tehnično pomoč.

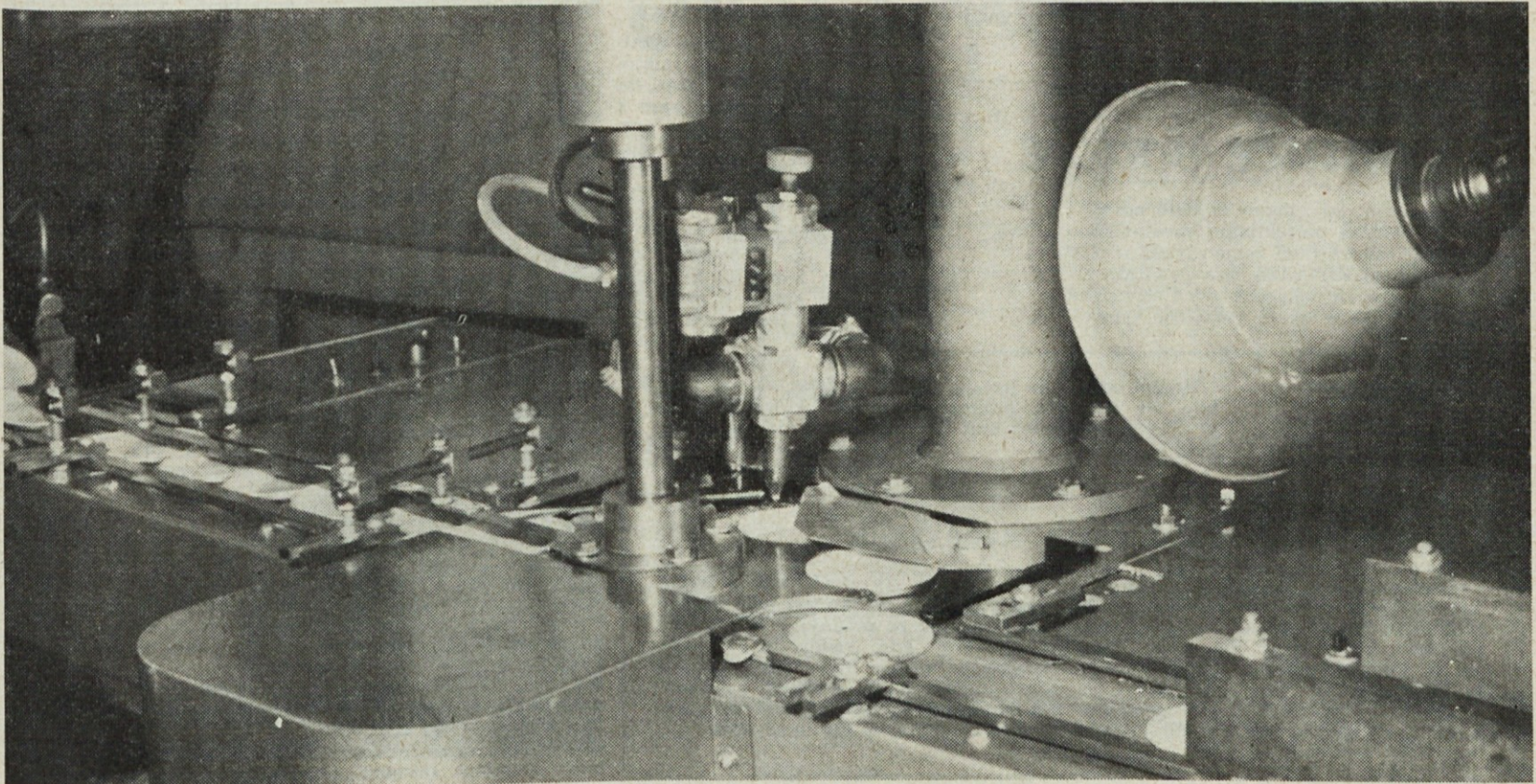
Kakovost izdelkov odgovarja specifičnim zahtevam standardov, ki jih je določila osrednja organizacija W. R. GRACE za iste proizvode, ki jih proizvaja še 18 drugih podjetij te organizacije na različnih področjih sveta.

▲ Podjetje Darex nam je dobavilo poseben avtomat, ki je sestavljen iz dela za gumiranje in za sušenje. To je avtomat za proizvodnjo alupo pokrovov.

▼ Del proizvodnega procesa gumiranja alupo pokrovov. Za gumiranje rabimo posebno daraseal gumo

▲ Takole izgleda končni izdelek, ki se uporablja za zapiranje steklenic in drugih steklenih predmetov. Taki pokrovi hermetično zapirajo s pomočjo posebne gume, ki jo proizvaja podjetje Darex

Medsebojna odvisnost statuta in sistema samoupravljanja

CENTRALNI DELAVSKI SVET:

● proizvodni plan za leto 1964 znaša 9320 ton predelane pločevine v skupni vrednosti 8.085.089.000 dinarjev.

● odpišejo naj se osnovna sredstva v skupni sedanjí vrednosti 3.201.033 dinarjev. Sedanja sredstva bomo nadoknadili iz rezerv. sklada.

● v skladu z odlokom o spremembah višine dnevnice se povečajo dnevnice za službena potovanja na 3000 dinarjev. Dnevnice so enake za vse člane kolektiva. Nočne pane bomo povračali po predložitvi računa do 700 dinarjev.

● glede na poseben značaj dela nekaterih strokovnih služb se spremeni njihov delovni čas. Zaposleni v teh službah začnejo delo ob 7. uri in ga končajo ob 14. uri. Zamujene ure nadomeščajo vsak torek in četrtek med 14.30 in 17.30.

● pri Jugobanki naj se najame kredit za nabavo investicijske opreme za tiskarno. 48.215.847 dinarjev bomo rabili za nabavo sušilne peči, lakirnega stroja in izlagalca.

● gradbenemu podjetju GORENJC iz Radovljice naj se plača obračunska situacija v višini 597.223 dinarjev za opravljeno delo v počitniškem domu v Kranjski gori.

● po predlogu komisije za delitev čistega in osebnih dohodkov je predlagala spremembo osnov za nagrajevanje transportnih delavcev. Osnove za nagrajevanje transportnih delavcev bodo 120 in 130 dinarjev.

● podjetju Mlinostroj v Domžalah naj se proda rezkalni stroj znamke JAIME. Namesto njega bomo kupili novega znamke UHG.

● Avtomoto zvezi Slovenije naj se brezplačno prene-

sejo osnovna sredstva — avtomobili v skupni vrednosti 3.269.128 dinarjev.

● za računovodstvo naj se nabavi knjižni stroj za knjigovodske potrebe znamke Ascott. Stroj stane 3 milijone 900.000 dinarjev.

UPRAVNI ODBOR:

● potrdil je predlog centralne kadrovske komisije za dodelitev štipendij. Za potrjene štipendije bomo porabili približno 4,5 milijona dinarjev letno. Razen teh štipendij naj se razpišejo še štiri štipendije za višje letniške strojne fakultete. Enemu članu kolektiva se odobri šolanje na višji šoli za varnostne tehnike. Vsem članom kolektiva, ki obiskujejo ostale šole, se povrne polovica stroškov šolanja.

● potrdi ugotovitve komisije, ki je obiskala konzervno industrijo sadne in povrtninske stroje.

● naša gospodarska organizacija bo v okviru poslovnega sodelovanja s podjetjem TRENTO iz Bovca prevzela za omenjeno podjetje posle komercialne službe.

● za uspešno delo pri postavitvi tunelne peči v tiskarni se dodeli enkratna nagrada 30.000 dinarjev naslednjim tovarišem: Slavku Jakiču, Ludviku Severju, Leopoldu Miklavčiču, Jožetu Mejaču in Emilu Ščurcu.

● v decembru mesecu naj se razdeli 15 % presežka osebnih dohodkov.

● kadrovski sektor naj sestavi komisijo za pregled nedovršene proizvodnje.

● ekonomske enote naj pregledajo problematiko nabave materiala. Ta pregled naj ne bo kampanjski, ampak mora postati stalna skrb vodstev in samoupravnih organov ekonomskih enot.

(Nadaljevanje s 1. str.) želijo, da postane ta akt demokracičen zakon naše interne zakonodaje, oziroma več, postati mora temelj našega nadaljnjega razvoja.

Ta obravnava po svoji naravi ni tako lahka, če ugotovimo, da so zato potrebne vsebinske priprave proizvajalcev in upravljalcev, prav pa je, da nekoliko več razmišljamo o tem, kako bomo to vlogo v našem nadaljnjem delu obdržali, oziroma izpolnili. O vseh teh in drugih vprašanih bodo potrebne temeljite razprave.

Za varčevanje skrbe čebelice

Poleg družbeno političnih organizacij v podjetju je tudi društvo ČEBELICE.

Mogoče se bo kdo od nas vprašal, kakšno je to društvo? Posebno novo zaposlenim v podjetju to ni znano.

V podjetju sem zaposlena že več let in vem, da je to društvo bilo že leta 1946 — seveda le v manjšem krogu in to le po posameznih oddelkih.

Koncem leta 1959 pa je sindikalna organizacija na enem izmed sindikalnih sestankov postavila na dnevni red tudi ustanovitev tega društva. Iz svojega članstva je sindikalna organizacija izvolila komisijo, ki je nato pričela z zbiranjem članstva za pristop oziroma vpis. Od takrat se je število povečalo na približno 180, v zadnjem letu pa je padlo zopet na 80. Kaj je temu vzrok? Precej članov je odšlo iz podjetja, za prijavo novih članov, ki so se na novo zaposlili, pa nismo poskrbeli, oziroma jim še do danes ni jasno, da obstoja v podjetju društvo ČEBELICE, ki ima tudi dobre lastnosti.

Kako postati član tega društva? Najprej prijava za vpis

želijo, da postane ta akt demokracičen zakon naše interne zakonodaje, oziroma več, postati mora temelj našega nadaljnjega razvoja.

Ta obravnava po svoji naravi ni tako lahka, če ugotovimo, da so zato potrebne vsebinske priprave proizvajalcev in upravljalcev, prav pa je, da nekoliko več razmišljamo o tem, kako bomo to vlogo v našem nadaljnjem delu obdržali, oziroma izpolnili. O vseh teh in drugih vprašanih bodo potrebne temeljite razprave.

Za varčevanje skrbe čebelice

v članstvo, vloga ne more biti manjša kot sto dinarjev mesečno, vsakdo pa lahko po svoji zmogljivosti vloga tudi več, kot je minimalno predpisano. Pripominjam, da se vložena vsota denarja ne obrestuje, ker ni potrebnih finančnih sredstev.

Član tega društva ima naslednje ugodnosti. Od vložene denarja si lahko sposedi znesek do višine mesečne plače, seveda tudi večkrat na leto, če je prej najeto posojilo že vrnil. Posojilo se odplačuje v mesečnih obrokih, ki pa morajo biti poravnani do konca tekočega leta. Vsak član lahko ob koncu leta prihranke dvigne, lahko pa jih tudi pusti naprej za drugo leto.

Vloga in vsa posojila se na podlagi seznamov odtrgujejo od mesečnih prejemkov posojilomajca.

Za nadzor tega dela sta pristojna odbor društva in izvršni odbor sindikalne organizacije. Obveščamo vse zainteresirane, da lahko prijavijo svoj vpis v članstvo ČEBELICE v kadrovskem oddelku pri blagajniku.

Mara Rovanišek

Kaj res mnoge izdelke delamo v izgubo

(Nadaljevanje s 5. str.)

je predstavljalo po moji cenitvi vrednost okrog dveh milijonov; ne razumem pa tega, da je tovarna Saturnus razen s skoraj 2.000 novoletnimi precej dragimi pismenimi čestitkami, razpolagala reci in piši, z najmanj petimi vrstami koledarjev. Kolikšno vrednost predstavljajo reklamacije, ki so takorekoč na dnevnem redu, kljub močni kontrolni službi v proizvodnji? Tudi takšni na videz malenkostni izdatki višajo naš tako problematičen % režije. Prav tako se marsikatero orodje izdelava, požre tisoče ali celo stotisoče in potem pa počiva v skladišču.

Po drugi strani pa drži dejstvo, da ima pretežna večina naših standardnih izdelkov še isto ali pa celo nižjo prodajno ceno, kot jo je imela pred šestimi leti. Če pogledamo po trgovinah, vidimo da tam temu ni tako. Vzemimo samo obutev, ki je prav tako industrijski proizvod — pa imamo razliko na dlani. Pred petimi leti sem plačal za boljše moške čevlje okrog 4.000 din, zdaj pa pride na trg nov model, z novim modelom pa tudi nova znatno višja cena. Podobno je tudi z mnogimi drugimi prodajnimi artikli. Le mi se moramo zaradi predpisov in zaradi konkurence držati starih cen, kljub naraščanju proizvodnih stroškov.

Iz vsega tega je razvidno, da ni daleč dan, ko bomo morali prav vsi resno pomisliti na ta problem. Na vsak način moramo zmanjšati režijske stroške, če hočemo še naprej uspešno konkurirati na domačem in končno tudi na svetovnem tržišču, temljito moramo pretehtati vsak dinar, kajti le v tem je rešitev pred visokimi režijskimi stroški, ki so pravzaprav najbolj variabilni sestavni del

vsebinske priprave proizvajalcev in upravljalcev, prav pa je, da nekoliko več razmišljamo o tem, kako bomo to vlogo v našem nadaljnjem delu obdržali, oziroma izpolnili. O vseh teh in drugih vprašanih bodo potrebne temeljite razprave.

Delitveni sistem in sistem nagrajevanja bosta v statutu morala dobiti jasnejšo vlogo, oziroma odločiti se bomo morali, kako bomo obravnavali vzporedno s tem vlogo EE.

Ekonomskim enotam je treba dati ekonomsko samostojnost, da bodo razpravljale o delitvi in o stimulativnem nagrajevanju. Naš sedanji sistem nagrajevanja je precej tog in ne daje nabitih možnosti, da bi nekoga za delo stimulirali in mu dali več možnosti za osebnoprizadevanja. Zato bomo tudi v statutu o tem morali reči končno besedo. Uvesti bi morali stimulativno nagrajevanje po EE, ki bo kot posledica v končnem rezultatu vplivalo na dohodek celoga podjetja.

O vseh primerih in še drugih nam bodo dale razprave jasnejšo sliko, kakšen naj bo naš statut in kakšno vlogo imamo proizvajalci in upravljalci.

Dober statut bo odraz našega dela in zrelosti za samoupravljanje, zato vsi o njem razmišljajmo in dajajmo predloge za izboljšanje in izpopolnitev.

Slavko Vrzel

Domače bodice

Medtem, ko zidamo objekte nove, ko rušimo, postavljamo, prestavljamo zidove, tristo deset ljudi zaman izhod si išče — le eno EMBALAŽA ima stranišče! V pisarnah nekaterih vsled zamisli nove pa imajo prave botanične vrtove!

Tam v štajerski deželi štiri jablane stoje, poleg jabolk — kurja jajca in orehe obrodè!

Koliko odstotkov izmeta je bilo ob robljenju pokrovov prve serije škatel 205 krat 305 krat 90 mm?

Prvi stanovanjci že v novih stanovanjih

Pred približno 10 dnevi je stanovanjska komisija odšla na prevzem prvih stanovanj. Tokrat je prevzela tri dvoipol sobna stanovanja. Vanje se bodo vselili: Vinko Pungerčar, Anton Meserko in Peter Strniša. Pred nekaj dnevi pa je komisija prevzela še dve trosobni stanovanji, v kateri se bosta vselila Majda

Gorše in Jože Žizmund. Vsa prevzeta stanovanja so v Moškričevi ulici na Koželjevem. Rok za gradnjo je bil december lanskega leta, vendar so se dela zavlekla za mesec dni. S komisije so nam sporočili, da bodo ostalih 5 dvosobnih stanovanj prevzeli predvidoma marca meseca. Ta so v Kajuhovi ulici.

Vzgojnovarstvena ustanova v Zeleni jami je že odprta

200 otrok in dijakov v domu Angele Ocepke

»Z današnjo svečanostjo, ko otvarjamo to vzgojno ustanovo, izpolnjujemo idejo upravnega odbora sklada »Angele Ocepke«, ki je

Ustanova, ki jo danes odpiramo in v kateri bo jutri dobilo stalno zatočišče preko 200 varovancev, mnogo več od teh pa se bo lahko vključilo v interesne dejavnosti, pa je najsodobneje opremljena. Ko bodo dokončno opremljene še delavnice za interesne dejavnosti in ko bo urejeno poleg ustanove tudi igrišče, bo postala res pravo zbirališče vseh otrok, ki bodo v prostem času lahko našli primerno zaposlitev.

S to ustanovo se torej otroškemu varstvu v naši komunji odpirajo nove perspektive. Več sto staršev bo razbremenjenih skrbi, kaj je

z njihovimi otroci in njihove misli bodo lahko posvečene le delu. S sproščeno skrbjo za otroke bodo lahko mnogo več prispevali k skupnim naporom za zvišanje produktivnosti dela in razvoj komunje kot celote. V ustanovi bodo torej našli zavetje, vzgojo in razvedrilo številni otroci in mladina, ki danes tega še nima.

Ustanova razpolaga s 4 oddelki za predšolske in 6 oddelki za šolske otroke. Tako bo sprejemala v stalno varstvo od 180 do 200 otrok v starosti od 2. do 15. leta, v občasno varstvo, na prehrano in interesne dejavnosti

pa bo lahko prihajalo do 200 otrok in mladine. Udeleževali se bodo po svojih interesih v dveh delavnicah. V prvi se bodo odvijale lažje dejavnosti kot: vse vrste modelarstva (avtomodelarstvo, letalstvo in brodarstvo), foto in radio-amaterizem; v drugi pa težje dejavnosti — obdelava različnih materialov (lesa, kovin itd.). V klubskem prostoru se bodo otroci in mladina zbirali k razgovorom, čitanju revij in časopisov, poslušanju radia in gledanju televizije. Ob klubskem prostoru pa je lociran prostor za nastope lutkovnega, dramskega in folklornega krožka.

Skratka, v ustanovi bo vsak otrok začel spoznavati

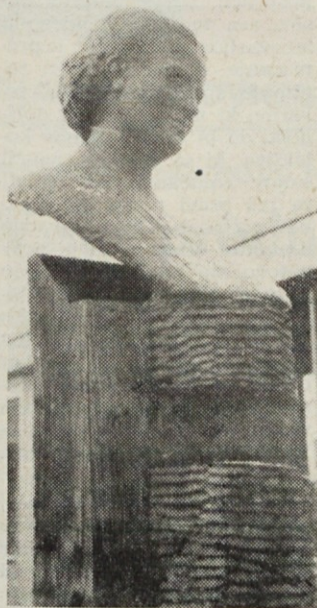
tisto, kar ga zanima ter bo znanje in izkušnje lahko s pridom uporabljal v svoji kasnejši življenjski dobi.

Na koncu izrekam iskreno zahvalo vsem, ki so v kakršnikoli obliki prispevali k dograditvi ustanove, predvsem pa izrekam posebno zahvalo upravnemu odboru sklada in njegovemu predsedniku Adi Krivic in vsem kolektivom, ki so z vso vnemo bdeli nad tem, da je ustanova tako kvalitetno in v kratkem času zgrajena.

Marsikateri izmed mlajših članov našega kolektiva ne ve, zato pa ve večina nas starejših, mnogi smo celo sodelovali z njo, da se je Angelca Ocepka že v svoji rani mladosti zaposlila v našem SATURNUSU, kjer je aktivno posegala v politično življenje. Že leta 1933 se je izkazala kot predana revolucionarka in borka za delavske pravice. Njej in nekaterim njenim tovarišem — sodelavcem je pripisati dejstvo, da takrat delavci niso bili odpuščenj iz službe, pač pa so vsi solidarno delali samo pet dni v tednu. To takrat in še danes pomeni veliko zmago za delavce, delavske misli, solidarnosti in predvsem visoke razredne zavesti.

Angelca Ocepka ni nikoli prenehala s svojim požrtvovalnim delom, za napredek in boljšo bodočnost naših ljudi, delavcev, delavk in predvsem otrok.

Štefka Kavčič

Z Domom smo Angelci Ocepki postavili dostojen spomenik

leta 1959 ob svoji ustanovitvi sklenil v počastitev spomina na pokojno Angelco zgraditi vzgojno varstveni zavod, ki naj nudi vsestransko pomoč družinam pri varstvu in vzgoji otrok.

Razen za zabavo so v Domu poskrbeli tudi za resno delo otrok

Naš šopek za Marijo in Milana

V soboto, 28. decembra lanskega leta, sta stopila v zakonski jarem Marija Kirar — 21 in Milan Drakulič — 29.

Zaradi številnih opravkov in drugih »težav«, ki nastanejo že v prvih dneh zakona, jih nisem mogel prositi za razgovor takoj po srečnem trenutku. V pričakovanju novega leta in novega življenja, sta se ženina in nevesta še istega dne odpeljala v Vojvodino na ženinov dom. Sicer pa, ali jih sploh poznate?

Tovariš Milan, povej prosim, kaj si po poklicu?

Sem strojni tehnik in delam kot samostojni konstruktor I. V Saturnusu delam dve leti; star pa bom 30 let.

Predstavi naj se še nevesta!

Sem uslužbenka, delam na delovnem mestu normirke. Grem pa v 22 pomlad. V tovarni delam 3 leta in pol.

Pri mladih zakoncih je v večini primerov največji problem stanovanje. Vidva ga imata?

Stanovanjsko vprašanje imava za silo rešeno, vendar bova v najkrajšem času morala razmišljati tudi o tem.

Torej je skrbi že od začetka kar preveč!

Res je! Upava pa, da jih bova uspešno reševala.

Vstop v zakon spremeni življenje?

Milan: Sedaj še lažje in to »legalno« hodim na sestanke, saj veste, kako se v tovarni dobi rdeči listek za privatne izhode, podobno je tudi doma.

Marija: Tisto o sestankih ni čisto res, pa naj mu bo. Pri sebi sem opazila, da bom lahko uspešno gospodinjala, seveda, če mi bo mož pri tem pomagal.

Nekateri možje in žene pravijo, da ne bi mogli delati v istem kolektivu — saj veste, govorice in podobno! Kaj menita vidva o tem?

Dejstvo, da oba delava v istem kolektivu, naju sploh ne moti. Nasprotno, delo v istem kolektivu, prizadevanja za čim večje uspehe, naju še bolj združujejo — sta izjavila Marija in Milan.

Oba sta aktivna družbena delavca. Kako nameravate usklajevati družinsko življenje v družbeni dejavnosti?

Oba delava v Počitniški zvezi. Velik del dejavnosti lahko opraviva kar doma.

Milan je predsednik, Marija pa tajnik naše družine Počitniške zveze. Kakšne funkcije čakajo šele njune potomce.

Na svidenje!

Na skupni življenjski poti vama v imenu uredniškega odbora želim mnogo sreče.

Peter Marn

Iz ljubljanske megle na kranjskogorsko sonce

Dva tedna zimskih počitnic, ki jih šolska mladež izkoristi za brezskrbno uživanje na snegu! Tudi naš počitniški dom v Kranjski gori je zaseden do zadnjega kotička, zato sva s predsednikom odbora za oddih sredi prvega tedna počitnic za nekaj uric obiskala naše dopustnike v domu.

Počasna vožnja s »fičkom« nosu — kuharica je pripravila ljalja kosilo! Razen nje ni bilo v stavbi žive duše — jas-Sentvida, nakar je šlo kot no — sneg, smučanje sankar-

Smuk v dolino! Pazi, da ne padeš!

po loju skozi Kranj in dalje do cilja. Na križišču v Kranjski gori naju je pozdravila tabla z opozorilom, da je cesta prevozna samo do »Erike«, vendar naju to ni vznemirjalo, kajti najina pot se je končala že kak kilometer pred hotelom. Fička sva pustila kar ob cesti, ker je pot od ceste do doma za avtomobile neprevozna. Po nekaj minutah hoje sva bila v domu.

Ze zunaj pred domom, ki je izgledal kot zapuščen, naju je prijetno požgečkalo v

nje in sprehodi po ostrem kranjskogorskem zraku vsakogar zvabijo iz četudi še tako tople jedilnice.

Okrog pol treh popoldan je prisopihal prvi junak, kakih osem do devet let star, v jedilnico, ves žareč v obraz. »Kaj še nobenega ni?« je vprašal in že ga ni bilo. Verjetno ga je prazen želodeček pol ure pred časom kosila prignal v dom. No, kmalu so res jeli prihajati prvi dopustniki, s smučiči in sankališč. Kot bi trenil, je bila jedilnica polna. Otroški živ-žav je na-

polnil prej mrtve zidove v domu.

V mično urejeni klubski sobici smo pa pričeli z »zasliševanjem«. Prav vsi so zadovoljni! Kaj bi ne bili... Otroci pozabljajo na šolske klopi, njih starši pa na vsakodnevne skrbi v službi in doma. Zadovoljni so s hrano; obilen zajtrk je od 9.—10. ure, kosilo, prav tako obilno pa od 15.—16. ure. Ta čas med zajtrkom in kosilom dopustniki lahko izkoristijo po svoje, saj je časa skoro šest ur, tako da se telo lahko temeljito pregiblje v naravi. Večerja, ki je po izjavi **tov. Zvone-ta Pirca** bolj »švoh«, je od 19.—20. ure. Po večerji pa je na dnevnem redu kvartanje — pravi Monte Carlo! Seveda ne manjkata pri vsem tem skodelica turške kave in steklenica pristne rebule. Sicer je pa Zvone zadovoljen; pravi, da se s pomočjo otrok pošteno naje, kajti kakih deset do dvanajst voženj po pobočjih Vitranca napravi človeku tak apetit, da bi gada pojedel! Njegova žena **Sonja**, ki je zaposlena v tiskarni, je tudi s prostorom na skupnih ležiščih zadovoljna, kajti pomične španske stene in okusno izbrane zavesne na koncu postelj razblinjajo v človeku prav vse slabe predstave o lesenih pogradih v mnogih planinskih kočah.

TRINKAVSOVA NATAŠA pa pravi, da se sankar kar z očkom, ki že več let ne smuča, v teh dneh pa si je pozdravil grlo na planinskem zraku. Prav tako se sankar z očkom tudi **TURKOV Škrateljček**. Kaj več od dekletka nisva zvedela, ker je bila zelo skopja z besedami.

JOSKO SKARJA, ki je z mamico v našem domu, obvlada že levi zavoj, saj je vključen v smučarski tečaj, ki ga je športni aktiv tovarne organiziral za dopustnike. Z lahkim srčkom vstopa v drugo šolsko polletje.

Pred nami je bil nato desetletni **LOVRO VREČKO**, ki je ponosno povedal, da obvlada že kristijanijo in da že »šus« dol vozi.

JANEZ BEČAN, ki je z družino na dopustu je v svoji izjavi poudaril, da je dom velikega pomena za vsakogar v tovarni in ne samo za nekatero, kot se je že nekajkrat govorilo. Vsak član kolektiva lahko dobi regres v višini 500 dinarjev dnevno zase in

250 dinarjev za otroke do 10 let. Za!, je dom izven šolskih počitnic slabo izkoriščen, kljub temu, da praktično stane člana kolektiva dnevna oskrba le 350 dinarjev.

Tovarišica NOLDA je prvi-krat v domu; zadovoljna je tako z domom, hrano in z vremenom, le snega je razmerno malo, tako da že smučka včasih travo ali kamen najde.

Tovarišica GORJUPOVA je tudi zelo zadovoljna. Ona ne smuča in ne sankar, pač pa porabi čas za krajše in daljše izlete v zimsko naravo. V Ljubljani je bila prehlajena, strašno je kašljala — tu v Kranjski gori pa lahko spi z zaprtimi usti, skratka, čisto je prerोजना!

Upravnica doma tovarišica **TONČKA** se je malce jezila, češ da otroci ne zapirajo vrat. »Kaj hočemo, mladi šo, živahni, zdravi!« Pritrdila sva ji in si zapomnila, da bo treba nabaviti nekaj otroških iger, kajti pri življenju je le še na pol strgan »človek ne jezi se«.

Kuharica **ZELENJAKOVA** je potožila, da ima pri polno zasedenem domu veliko dela; dejala je, da so gostje zadovoljni in da sama za večerjo servira gostom tudi pecivo, čeprav je bil prvotno predviden le čaj s kruhom. Na najino vprašanje, če ji kdo iz-

med gostov ob odhodu ali kasneje izrazi besedo hvaležnosti, je ponosno dejala, da ima že cel kup takih pisem, pozdravov, želja in priporočil za bodoče.

Ko je tov. **VITO POLANEC** pospravil svojo porcijo kosila, sva tudi njega povabila na »zaslišanje«. Izrazil je prepričanje, da bo opravičil zaupanje športnega aktivna tovarne, ki mu je poveril dolžnost, da bi otroke članov kolektiva, ki so v domu, naučil osnov smučanja. So temelj za res pravi užitek na snežnih poljanah. Otroci so zelo dovtetni, ubogajo ga in prav gotovo mu bo vsak hvaležen za sicer skromno, vendar bistveno osnovno smučarsko vzgojo. »Smučka oprema otrok je odlična! Jaz sem kot otrok začel z navadnimi dilcami na jermene, zdaj pa ima vsak otrok kandahar vezi in jeklenke,« je še dejal tov. Vito.

Ura je bila pet popoldne, sonce se je že davno skrilo za gore, zato sva se morala kar podvizati. Poslovila sva se od vseh in jim zaželela še obilo užitka. Sedla sva v fička in klub defektu med potjo ob 19. uri prispela v Ljubljano.

Kranjska gora, bela in čarobna, je ostala le še spomin na lepo doživeto popoldne...

Ivan Lukančič

101 BESEDA

IVAN LUKANČIČ

Silvestrov večer — samo enkrat v letu... Novo leto — milijon ljudi širom sveta ga pričakujejo prešerno razpoloženi!

Zadnja leta sem na ta večer delal v domači dvorani, vodil program in organizacijo, medtem, ko so se gostje zabavali. Letos tega ni bilo...

Sedim v podstrešni sobici, kjer stanujem, mislim na Novo leto!

MARJAN BAJC

Čudovit dogodek — neverjeten za človeka, ki že dolga leta hrepeni po lastnem stanovanju. Postal sem srečni dobitnik trisobnega stanovanja. Kdo bi popisal moje in moje družinice veselje, ko so mi izročili odločbo in ključe. Otroci so vriskali, žena pa je od prevelike sreče zadržala, sklenila roke, široko odprla usta, pa ni mogla spraviti besede iz sebe. Jaz sem se prvi zavedel in takoj pričel s pripravami za vselitev v moje tako težko pričakovano stanovanje. Pograbilim prvo stvar — staro mizo, jo dvignem na rame — ojoj — spotaknem se ob metlo, telednem po tleh in glej...

...minile so prelepe s a n j e

adijo težko pričakovano STANOVANJE!

V tej številki nadaljujemo z natečajem 101 beseda. Tokrat naj bi dragi bralci in še posebno bralke opisali »Morda 64«. Vaše misli, občutki želje in morda celo predlogi so snov za resno, šaljivo, kritično ali celo satirično ob-

delavo. 10,4 dinarjev je vredna ena beseda, seveda, če jih je točno 101, niti ena več niti manj. Prispevke oddajte do 15. februarja v nabiralnik GLASA ali v uredništvo.

101 BESEDA VAS ZABAVA IN NAGRAJUJE!

OSEBNE NOVICE

Slavica KOSMAČ, Frančiška ANDERLIČ, Vladimir URBANČIČ, Anica BAVEC, Frančiška PUČKO, Marija ŠINKO, Danica ŠPEHAR, Ivan KOČAR, Bernarda LONYKA, Franc MISVELJ, Ana KENDA, Ivanka DOLENC, Franc CELARC, Martin KRANJČ, Elmaz JETIŠI, Ivana VRTAČNIK, Štefan ZUPANČIČ, Ljudmila KAVŠEK, Gradimir MARKOVIČ, Marija POPELAR, Mihael KOČAR, Olga HRIBAR, Terezija KREŠEVEC, Marica BRAJKOVIČ, Nada BEGOVIČ, Ivašin KRISTO, Olga BRAJOVIČ, Jože ČESEN, Anton JURATOVEC, Vincencij ZELNIK.

Novim sodelavcem želimo, da bi se med nami počutili kar najbolj prijetno.

ODŠLI IZ KOLEKTIVA

Po sporazumu — na lastno željo:

Ciril ŽIDAN, Danica BA-

RAGA, Ivan NOVAK, Živko FILIPOSKI, Angela ALAF, Frančiška PUČKO, Ivo MARIČ, Ana RIBIČ, Marija BERČON, Milan KLOFUTAR, Darinka ČEVKA, Zdravko PODGORŠEK, Zdenka VUČKOVIČ, Matilda SAJOVIČ.

Samovoljno:

Marija BABIČ, Karlo HRENEK, Marija BAJC, Marjeta KERŠIČ, Milan GORIČAR, Savka BABIČ.

POROČILI SO SE

Milan DRAKULIČ in Marija KIRAR, poročena »DRAKULIČ« oba uslužbenca podjetja »SATURNUS«

Vera KLEMEN, poročena »ENGELMAN«, Marija AVSEC, poročena CESAR, Cecilija KLINC, poročena GOLOBIČ.

Mladoporočenkam in mladoporočencem iskreno čestitamo!

Uredništvo